

commodore

IX.évfolyam
1994/4

újság

Az Országos
Commodore
Egyesület lapja

Szoftver-óra Commodore 64-re

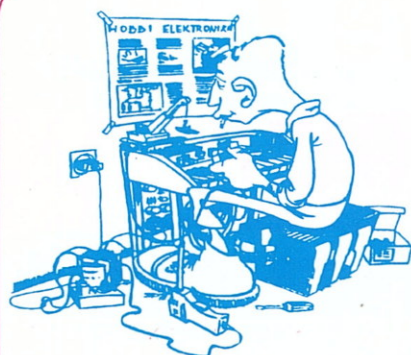
Forrásprogramkészítő

Játékok

Grafikus iratkészítő

HOBBI ELEKTRONIKA

**Super
ajánlat!**

Urbán István mérnök áramköreinek szaküzlete

Budapest VII., Dózsa György út 16. (Dózsa-Jobbágy sarok)
Nytva: H-P 10-17-ig Tel./fax: 122-8892
(Zárás után üzenetrögzítő)

KÍNÁLATUNKBÓL

SZÁMÍTÁSTECHNIKA:

C64 BŐVÍTŐK		egys.	élesztve
PLOFI Datassette cartridge	1.200 Ft	1.500 Ft	
PLOFI Help + cartridge	1.200 Ft	1.500 Ft	
PLOFI FASTLOAD cartridge	1.200 Ft	1.500 Ft	
PLOFI FASTLOAD + SPEEDTAPE	1.500 Ft	1.700 Ft	
PLOFI SIMON'S cartridge	1.500 Ft	1.700 Ft	
PLOFI JÁTÉK cartridge	1.500 Ft	1.700 Ft	
ACTION REPLAY MK7 cartridge	—	3.450 Ft	
ATOMIC POWER cartridge	—	3.450 Ft	
FINAL III. cartridge	—	3.450 Ft	
PAGEFOX DTP cartridge	3.200 Ft	3.900 Ft	
MINI EPROMBANK cartridge	2.300 Ft	2.900 Ft	
EPROMBANK 256 Kb-át	2.900 Ft	4.000 Ft	
C64 DOKTOR teszt cartridge	2.300 Ft	3.000 Ft	
EPROMÉGETŐ (2716-27512-ig)	3.400 Ft	4.500 Ft	
IC TESZTER (kb. 180 TTL IC)	2.700 Ft	3.900 Ft	
256K RAM BŐVÍTŐ RAM floppy	—	11.800 Ft	
FÉNYCERUZA + szoftver	950 Ft	1.450 Ft	
HANGDIGITALIZÁLÓ + szoftver	1.350 Ft	1.700 Ft	
HANGKAPCSOLÓ + szoftver	700 Ft	990 Ft	
DATASSETTE fejbeállító	390 Ft	—	
CPU STOP + RESET	400 Ft	—	
FREKVENCIAMÉRŐ 30 MHz	1.300 Ft	1.800 Ft	
I/O BŐVÍTŐ 8255-tel	1.400 Ft	1.800 Ft	
JOYSTICK automata	1.500 Ft	1.900 Ft	
USER CENTRONICS kábel	750 Ft	—	

IBM BŐVÍTŐK		egys.	élesztve
IBM IC TESZTER + szoftver	5.900 Ft	9.800 Ft	
IBM EPROMÉGETŐ + szoftver	4.800 Ft	9.900 Ft	
IBM EPROMÉGETŐ tápegység	1.200 Ft	↑ benne	
IBM CODEC HANGKÁRTYA	3.800 Ft	4.800 Ft	

IBM KOVOX	—	700 Ft	TANGÓ PLD jogtisza szoftver. <i>Kérjen árajánlatot!</i>
IBM AKTÍV KOVOX	1.600 Ft	—	TANGÓ NYÁKTEVEZŐ jogtisza szoftver
IBM I/O KÁRTYA 48 vonal	3.500 Ft	—	TTL, CMOS, TRANZISZTOR, DIÓDA, MEMÓRIA
IBM GAL PROGRAMOZÓ	6.500 Ft	8.500 Ft	katalógus floppylemezen, egységesen: 600 Ft/db

C-64 BÖRZE

Használt C-64-et, flopit adok-veszek.
Hibás gépet beszámítok, megvásárolok.
Meggyezés szerint
új IBM PC részegységre cserélek.

Áraink a 25% ÁFA-t tartalmazzák!

Szaküzletemben vásárolhat a Comodore Újság HOBBI ELEKTRONIKA rovatában megjelent hardverleírásokhoz (működő minta alján) panelt, egységcsomagot, vagy készre szerelt áramkört.

MŰSZERVÁSÁR

Bontott anyagok,
használt műszerek
böngészője

Állandóan változó készlet!

Vidéki olvasóknak segít a szerző levelező, egységcsomagküldő szolgáltatása: a megrendelt csomagot postán utánvétellel elküldöm. Telefonon/faxon és levélben is rendelhet. A HOBBI ELEKTRONIKÁ-hoz nem kell hosszú levél. Rendelését néhány sorban, egyértelműen közölje.

Levél cím: 1656 Budapest Pf. 50.

Az üzletben megvásárolhatók az RT évkönyvei, a Rádiótechnika és a Hobby Elektronika korábbi számai.

SZERENCSEJÁTÉKOK RT

MIT, HOGYAN, HOL, MIKOR?

EGYESÜLETI ÜGYEK: Egyesületünknek tagja lehet mindenki, aki a tagsági díjat befizeti. A tagdíjat személyesen az egyesület irodjában (1025 Budapest, Vöröstorony utca 29. Telefon: 1-76-22-57), vagy átutalással az MNB 217-98 292, OTP 565-3610-8 számlára lehet befizetni. Megrendelés esetén szám-lát küldünk.

Pötyögőszolgálatunk valamint a szervizkedvezmény és az apróhirdetés lehetősége tagjaink rendelkezésére áll.

A **DEÁKPÁHOLY** tagjai minden hónapban megkapják a C-újságot, a tagsági díj egy évre 1020 Ft.

A **PLUSZPÁHOLY** tagjai minden hónapban megkapják a C-újságot, és kapnak havonta 3 db vásárlási utalványt. A tagsági díj egy évre 2350 Ft.

A **SZUPERPÁHOLY** tagjai havonta 15 példányt kapnak a C-újságból, és ezzel havonta 15×3 db vásárlási utalványt is. Az éves tagsági díj 24 000 Ft.

ÜGYFÉLFOGADÁS: Minden kedden és csütörtökön 12—16 óra között várjuk tagjainkat és az érdeklődőket.

PÖTYÖGŐSZOLGÁLAT: Az újságban megjelenő programokat másolja a megrendelők részére. Megrendelhető személyesen az egyesület irodjában vagy postai utánvétellel. Postacím: 1388 Budapest 62., Postafiók: 86.

APRÓHIRDETÉS: Az egyesületi tagoknak ingyen áll rendelkezésére. Nem tagoknak a hirdetés ára 300 Ft. A hirdetés módja: az újságban megjelenő nyomtatvány kitöltésével.

A **C-ÚJSÁG RÉGEBBI SZÁMAI** megvásárolhatók az egyesület irodjában, vagy megrendelhetők utánvétellel.

Kedvezményes ár! Tagoknak olcsóbb!

Az újságban eddig megjelent programok gépenként összegyűjtve megrendelhetők. VC 20, C16, PLUS/4, C128, C64. További felvilágosítást is adunk az 1-76-22-57-es telefonszámon vagy levélben!

Vidéki pluszpáholy-tagjaink háromhavi tikett összegyűjtésekor igénybe vehetik a NOVOTRADE 2C Áruház csomagküldő szolgálatát.

VIDÉKEN TOVÁBBI INFORMÁCIÓK KAPHATÓK:

Baja, AXIS Kft.

Győri Bartók Béla Művelődési Ház,

Jászberényi Városi Könyvtár,

Kecskemét, SZIGMA—BIT,

Pécsi Apáczai Csere János Gimnázium,

Zalaegerszegi Ságvári Endre Gimnázium.

Az Országos Commodore Egyesület módszertani kiadványa

Egyesületi iroda és szerkesztőség:

1025 Budapest, Vöröstorony utca 29. Telefon: 1-76-22-57

Felelős kiadó: Horváth Judit, az egyesület elnöke

Főszerkesztő: Rados Péter, az OCE főtítkára

Felelős szerkesztő: dr. Horváth András

Művészeti szerkesztő: Bausz Sándor

Levélcím: Commodore Újság, 1388 Budapest, 62. Pf.: 86.

Index: ISSN 0237-756 X

Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és

a regionális részvénytársaságok

Megvásárolható a hírlapárusoknál

94.0071 MSZH Nyomda és Kiadó Kft., Budapest

Felelős vezető: Nagy László

FELHÍVÁS

Tisztelt Tagtársunk, Olvasóink!

Kérjük, hogy ha rendelkeznek olyan működő számítógéppel, vagy jó állapotban lévő bármilyen számítógéptartozékkal, amire nincs szükségük, akkor hozzák el egyesületi irodánkba (minden héten kedden és csütörtökön 11—15 óra között).

Mi összegyűjtjük és eljuttatjuk azokat határainkon túli (erdélyi, kárpátaljai és szlovákiai) magyar iskolákhoz. Köszönettel:

Országos Commodore Egyesület

C-64 C+4 AMIGA PC

tulajdonosok!

Várunk benneteket az Országos Commodore Egyesület klubdélelőttjén a Havanna Közösségi Házban minden hónap 3. vasárnapján, délelőtt 9 órától. Gépet és hosszabítót hozzatok!

Cím: 1181 Budapest, Kondor Béla sétány 8.

Megközelíthető: a metró kőbánya-kispesti végállomásától a piros 136-os busszal.

Legközelebb:

április 17-én

Tisztelt Szerkesztőség!

Már régóta várom nagy érdeklődéssel lapjuk megjelenését az újságárusnál, mert mindig találni benne jó, érdekes programot.

Az 1993/7—8. számban leltem rá POZSGAI FERENC „TILI-TOLI”-jára, ami nagyon megtetszett kialakítása, működtetése miatt. Alkotója dicséretet érdemel, szép munkát végzett.

Azóta elég sokat „tilitoliztam” a programmal és felmerült bennem, hogy érdemes lenne egy csekély bővítést végrehajtani rajta.

Volt esetem, amikor hosszú időt próbálkoztam, nem sikerült az összerakás és feladással akartam befejezni, de megtudni az „elfecsérelt” időt is. Erre hoztam létre az „F” billentyűvel történő feladás lehetőségét.

Amikor pedig, gyakorlatot szereve, sok sikeres próbálkozásom volt, szerettem volna tudni az összerakások idejének átlagát. Erre az esetre is elvégeztem a bővítést. Ezeket szeretném rendelkezésükre bocsájtani azzal a reménnyel, hogy ez másokat is érdekel és az eredeti szerzőt ezzel nem sértem meg.

Miután az átlagidő méréséhez szubrutint használtam, melékelem az önállóan is működő időösszegző-átlagszámoló programot is. Hátha szüksége van valakinek erre is.

Cakó János

```

    167 ifc$="f"thenprint"(clr)(down)(rgh)feladtam...!!!":goto990
    ready.
    
```

```

    480 print"(down)(down)(wht)"tab(14)"time "left$(ti$,2)":"mid$(ti$,3,2)" "right$(
    ti$,2):gosub1000
    ready.
    
```

```

    570 :
    575 print"    A gep kirajzol egy 4x4-es mezot":print
    580 print"    es elhelyez benne 15 betut,majd":print
    585 print"    megkeveri.":print
    590 print"    Feladat:":print
    595 print"    A betuket ABC-sorrendbe kell rakni":print
    600 print"    az ures hely mozgatasaval.":print:print
    605 print"    'F'-betuvel feladhato a jatek.":print
    610 print"(lblu)(rvs)"tab(6)"Nyomjon le egy billentyut !"
    ready.
    
```

```

    745 gosub2000:end
    ready.
    
```

```

    990 print"(down)(down)(lblu)"tab(14)"time "left$(ti$,2)":"mid$(ti$,3,2)" "right$(
    (ti$,2)
    992 print"(down)(rgh)(rgh)(rgh)(rgh)(rvs) a program 'run'-al ujra indithato
    (off)"
    995 end
    997 :
    998 rem ** az idok osszesitese **
    999 :
    1000 io$=left$(ti$,2):ip$=mid$(ti$,3,2):im$=right$(ti$,2)
    1010 io=val(io$):ip=val(ip$):im=val(im$)
    1020 oo=oo+io:op=op+ip:om=om+im
    1030 s=s+1
    1040 dec=oo+op/60+om/3600
    1050 return
    1997 :
    1998 rem ** az atlag ido szamitasa **
    1999 :
    2000 ad=dec/(s-1):ao=int(ad)
    2010 ap=int((ad-ao)*60)
    2020 am=((ad-ao)*60)-ap*60
    2030 print"(down)(down)(down)(rgh)(rgh)(rgh)(rvs) jatekatlag (off) "ao":"ap":
    "am
    2040 print"(rgh)(rgh)(rgh)(rgh)(rvs) osszesen (off)(rgh)(rgh)"s-1"(rgh)(r
    gh)(rgh)(rgh)(rgh)(rgh)(rgh)(rgh)(rvs) jatekbol (off)"
    2050 return
    ready.
    
```

```

10 REM *****
20 REM *   IDŐERTEKEK   ATLAGA   *
30 REM *   ÓRA, PERC, MASODPERC ALAKBAN *
40 REM *****
50 :
60 CLR
90 S=S+1
100 INPUT"(DOWN) BEVITEL :ORA,PERC,MPERC ";OO,PP,MM
110 INPUT"(DOWN) (RGHT) (RVS) HELYES A BEVITEL (RGHT) (RGHT) (RGHT) I (LEFT) (LEFT) (LEFT) (OFF) ";A$
120 IF A$="I" THEN 140
130 IF A$="N" THEN 100
140 O=O+OO
150 P=P+PP
160 M=M+MM
170 PRINT"(DOWN) "O"ORA",P"",M CHR$(34)
180 PRINT"(UP) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) (RGHT) ADAT: ";S
190 INPUT"(RGHT) (RVS) TOVABB SZAMOLUNK (RGHT) (RGHT) (RGHT) I (LEFT) (LEFT) (LEFT) (OFF) ";A$
200 IF A$="I" THEN 90
210 IF A$="N" THEN GOSUB 500:GOSUB 600:GOSUB 700:END
497 :
498 REM * EREDMENYT SZAMITO SZUBRUTIN *
499 :
500 OM=INT((M/60-INT(M/60))*60+.5)
510 P=P+INT(M/60)
520 OP=INT((P/60-INT(P/60))*60+.5)
530 OO=O+INT(P/60)
540 PRINT"(DOWN) (RVS) AZ IDO OSSZESEN : (OFF)"
550 PRINT"(DOWN) "OO"ORA",OP"",OM CHR$(34)
560 RETURN
597 :
598 REM * ATLAGOT SZAMITO SZUBRUTIN *
599 :
600 DEC=OO+OP/60+OM/3600
610 AD=DEC/S:AO=INT(AD):AP=INT((AD-AO)*60):AM=((AD-AO)*60-AP)*60
620 PRINT"(DOWN) (RVS) AZ ATLAG IDO : (OFF)"
630 PRINT"(DOWN) "AO"ORA",AP"",AM CHR$(34):PRINT
640 RETURN
697 :
698 REM * ELLENORZO SZUBRUTIN *
699 :
700 PRINTAD
710 PRINTAD+AP/60+AM/3600"(RGHT) (RGHT) (RVS) HA AZONOSAK : OK !!! (OFF)"
720 RETURN

READY.

```

Szoftver-óra a C-64-en

Mindenkinek szüksége lehet erre a kis segédprogramra, aki hajlamos arra, hogy programírás közben megfeledkezzen az időről. Ez ugyanis fenn a képernyő tetején állandóan mutatja a dátumot, a hét napját és a pontos időt mégpedig másodperc pontossággal. A betöltés és RUN-nal indítás után a program megkérdezi az aktuális adatokat. A hét napjának a nevét is beadva automatikusan indul, és a képernyő első sorában állandóan látszik. A program nem hajlítja el a normál megszakítási (interrupt) rutin mutatóit. Azokkal

a programokkal nem viselik el egymást (nem kompatibilisak), amelyek használják a C000—C800 című memóriaterületet. A RESTORE billentyűvel a program az indítóménübe hozható. Itt újra beadhatók a indítási időadatok.

Hogyan működik?

— A program a C000-tól kezdődő memóriaterületre másolódik.

— Kérdezi a szükséges adatokat, mint pl. az időt stb.

— A megszakító rutin mutatóit beállítja.

— A CIA-n kívül a rendszer megszakítást is felhasználja.

— Azért, hogy a Basic-programokat se nagyon lassítsa le, a pontos időt csak a másodperc-adat megváltozásakor újítja fel.

— A felíratot közvetlenül a képernyő-memóriaterületre írja a 0400 címtől kezdődően.

SET-tel ki lehet szállni belőle, de mindaddig, amíg a memóriában van,

```

1 REM *****
2 REM *
3 REM *      DATUM ES ORA      *
4 REM *
5 REM *****
6 :
7 :
8 PRINT CHR$(147)"DATA BEOLVASAS ES ELLENORZES ...":J=02049:VE=03522:P=J
9 FOR B=0 TO 7:READ A#
10 L=ASC(MID$(A#,2,1))
11 H=ASC(MID$(A#,1,1))
12 L=L-48:IF L>9 THEN L=L-7
13 H=H-48:IF H>9 THEN H=H-7
14 PRINT"#####P":P=P+1
15 IF H>15 OR L>15 THEN 17
16 A=H*16+L:POKE J+B,A:T=T+A:NEXT B:READ A:IF A=T THEN 18
17 PRINT:PRINT"DATA HISA ...  SOR:"PEEK(64)*256+PEEK(63):END
18 T=0:J=J+8:IF J<VE THEN 9
19 PRINT"#####KESZ":END
20 DATA 45,08,C7,07,9E,32,31,31,0589
21 DATA 39,20,20,20,20,43,49,41,0390
22 DATA 32,2D,49,4E,54,45,52,52,0563
23 DATA 55,50,54,55,48,52,20,20,0552
24 DATA 20,20,20,20,20,20,56,4F,0357
25 DATA 4E,20,41,4E,44,52,45,41,0537
26 DATA 53,20,48,4F,45,53,53,4C,0577
27 DATA 45,52,20,43,48,45,4D,4E,0546
28 DATA 49,54,5A,00,00,00,A9,90,0560
29 DATA 8D,E5,C7,A2,05,A0,00,84,1028
30 DATA FD,A9,C0,85,FE,A9,08,85,1311
31 DATA FC,A9,78,85,FB,B1,FB,91,1498
32 DATA FD,C8,D0,F9,E6,FC,E6,FE,1876
33 DATA CA,D0,F2,A0,48,B1,FB,91,1457
34 DATA FD,88,10,F9,4C,00,C0,78,1042
35 DATA A2,08,8D,0E,C0,9D,11,03,0742
36 DATA CA,10,F7,30,09,48,B2,00,0772
37 DATA 31,EA,66,FE,00,C0,58,A9,1088
38 DATA 00,8D,20,D0,8D,21,D0,A5,0928
39 DATA 0D,8D,86,02,20,44,E5,20,0651
40 DATA AA,C3,29,20,20,2A,2A,0596
41 DATA 2A,2A,20,20,53,59,53,54,0487
42 DATA 45,4D,55,48,52,2D,36,34,0536
43 DATA 20,42,59,20,41,2E,54,2E,0460
44 DATA 48,2E,20,20,2A,2A,2A,2A,0350
45 DATA 2A,0D,20,20,A9,A3,A2,24,0649
46 DATA 20,D2,FF,CA,D0,FA,20,AA,1359
47 DATA C3,19,0D,0D,0D,20,55,48,0448
48 DATA 52,5A,45,49,54,20,28,48,0542
49 DATA 48,3A,4D,4D,3A,53,53,29,0549
50 DATA 20,3A,20,20,E4,FF,C9,30,0886
51 DATA 30,F9,C9,33,10,F5,20,D2,1052
52 DATA FF,38,E9,30,0A,0A,0A,0A,0632
53 DATA 85,02,20,E4,FF,C9,30,30,0947
54 DATA F9,C9,3A,10,F5,C9,34,30,1070
55 DATA 06,A6,02,E0,20,F0,EB,20,0937
56 DATA D2,FF,38,E9,30,18,65,02,0929
57 DATA AA,AD,0E,DD,09,80,8D,0E,0870
58 DATA DD,AD,0F,DD,29,7F,8D,0F,0954
59 DATA DD,8A,C9,12,30,05,09,80,0768
60 DATA 38,E9,12,20,13,C5,A9,02,0726
61 DATA 85,FD,A9,3A,20,D2,FF,20,1142
62 DATA E4,FF,C9,30,30,F9,C9,36,1284
63 DATA 10,F5,20,D2,FF,38,E9,30,1095
64 DATA 0A,0A,0A,0A,85,02,20,E4,0435
65 DATA FF,C9,30,30,F9,C9,3A,10,1076
66 DATA F5,20,D2,FF,38,E9,30,18,1103
67 DATA 65,02,A6,FD,9D,08,DD,C6,1106
68 DATA FD,D0,C7,A9,00,8D,08,DD,1199
69 DATA 20,AA,C3,19,0D,0D,0D,20,0493
70 DATA 44,41,54,55,4D,20,20,28,0483
71 DATA 4A,4A,3A,4D,4D,3A,54,54,0586
    
```

SYS 52531 utasítással újra aktiválható. Nem várható, hogy valamely más programmal együtt alkalmazva probléma, ütközés merülne fel. Ha mégis, akkor a színes listázó lekapcsolható a következő két utasítással, amiket direkt módban így kettősponttal elválasztva kell ebben a sorrendben beadni:

SYS 65418:SYS 58451

A „színes listázó” működése a legfontosabb rendszervektorok elhajlításán alapszik. A LIST-vektor a program egy rutinjára mutat, ami a tokeneket és a REM-sorokat felismeri és ennek megfelelően színezi. A kimenet-vektor felismeri a sorvégeket és ha szükséges, lekapcsolja a REM-színezést. Az utasításvektor elhajlítása révén a LIST-parancs beadásakor bekapcsolódik az első jelzőszín, majd felismeri az új felkiáltójel-parancsot. A melegstart-vektor új rutinra mutat, ami az utasítás végrehajtása után beállítja a direkt-mód színét. A direkt-mód vektora el van hajlítva, és a direkt-mód színeinek a beállítása mellett arról is gondoskodik, hogy a kimenet vektora a (RUN/STOP-RESTORE)-ral való kiszállás után az új értékre legyen elhajlítva. Ezáltal a „színes listázó” immunná, érzéketlenné válik ezen a billentyűkombinációval szemben.

72 DATA 29,20,20,3A,20,20,E4,FF,0710
 73 DATA C9,30,30,F9,C9,3A,10,F5,1066
 74 DATA 20,D2,FF,38,E9,30,0A,0A,0854
 75 DATA 0A,0A,85,02,20,E4,FF,C9,0871
 76 DATA 30,30,F9,C9,3A,10,F5,20,0897
 77 DATA D2,FF,38,E9,30,18,65,02,0929
 78 DATA 20,DC,C3,8D,F4,C7,A9,3A,1258
 79 DATA 20,D2,FF,20,E4,FF,C9,30,1261
 80 DATA 30,F9,C9,32,10,F5,20,D2,1051
 81 DATA FF,38,E9,30,0A,0A,0A,0A,0632
 82 DATA 85,02,20,E4,FF,C9,30,30,0947
 83 DATA F9,C9,3A,10,F5,C9,33,30,1069
 84 DATA 06,A6,02,E0,10,F0,EB,20,0921
 85 DATA D2,FF,38,E9,30,18,65,02,0929
 86 DATA 20,DC,C3,8D,F3,C7,A9,3A,1257
 87 DATA 20,D2,FF,20,E4,FF,C9,30,1261
 88 DATA 30,F9,C9,34,10,F5,20,D2,1053
 89 DATA FF,38,E9,30,0A,0A,0A,0A,0632
 90 DATA 85,02,20,E4,FF,C9,30,30,0947
 91 DATA F9,C9,3A,10,F5,20,D2,FF,1266
 92 DATA 38,E9,30,18,65,02,20,DC,0716
 93 DATA C3,D0,0C,1F,1C,1F,1E,1F,0566
 94 DATA 1E,1F,1F,1E,1F,1E,1F,AE,0388
 95 DATA F3,C7,85,02,CA,8D,D4,C1,1373
 96 DATA C5,02,10,06,20,FD,C3,4C,0777
 97 DATA 11,C1,A5,02,8D,F2,C7,00,1167
 98 DATA 4C,05,05,06,06,06,06,06,0116
 99 DATA C4,EC,14,3C,64,8C,B4,06,0938
 100 DATA 08,08,0A,07,09,07,0D,0F,0077
 101 DATA 0E,14,01,07,04,09,05,0E,0074
 102 DATA 13,14,01,07,0D,09,14,14,0109
 103 DATA 17,0F,03,08,04,0F,0E,0E,0096
 104 DATA 05,12,13,14,01,07,06,12,0094
 105 DATA 05,09,14,01,07,13,0F,0E,0090
 106 DATA 0E,01,02,05,0E,04,13,0F,0074
 107 DATA 0E,0E,14,01,07,20,0B,C4,0295
 108 DATA A2,00,86,FE,86,02,8D,FA,1125
 109 DATA C1,85,FC,8D,01,C2,85,FB,1346
 110 DATA 8D,08,C2,85,FD,86,FE,A6,1331
 111 DATA 02,A0,00,8D,0F,C2,91,FB,0956
 112 DATA E8,C8,C4,FD,D0,F5,86,02,1470
 113 DATA A6,FE,E8,E0,07,D0,D7,A9,1475
 114 DATA 00,85,02,20,22,C4,20,E4,0657
 115 DATA FF,C9,91,F0,20,C9,11,F0,1331
 116 DATA 07,C9,0D,D0,F1,4C,B3,C2,1119
 117 DATA 20,22,C4,E6,02,A5,02,C9,0862
 118 DATA 07,D0,04,A9,00,85,02,20,0555
 119 DATA 22,C4,4C,7F,C2,20,22,C4,0889
 120 DATA C6,02,10,F3,A9,06,85,02,0769
 121 DATA D0,ED,A6,02,8E,F5,C7,20,1231
 122 DATA A9,C4,A2,03,8D,08,DD,9D,1105
 123 DATA EE,C7,CA,10,F7,AD,F1,C7,1515
 124 DATA 8D,EE,C7,20,F1,C4,8D,F1,1429
 125 DATA C7,78,A9,00,8D,11,03,8D,0790
 126 DATA 16,03,A9,C0,8D,12,03,8D,0689
 127 DATA 17,03,A9,F4,8D,14,03,A9,0772
 128 DATA C2,8D,15,03,58,20,44,E5,0776
 129 DATA 4C,1D,C5,A2,03,8D,08,DD,0885
 130 DATA 9D,EB,C7,CA,10,F7,AD,08,1240
 131 DATA DD,C9,80,D0,03,20,2D,C5,1035
 132 DATA AD,EC,C7,CD,EF,C7,D0,03,1462
 133 DATA 4C,31,EA,A2,02,78,20,F1,0916
 134 DATA C4,8D,EE,C7,8D,EC,C7,9D,1555
 135 DATA EF,C7,CA,10,F7,E8,8D,EF,1563
 136 DATA C7,D0,08,E8,E0,03,D0,F6,1328
 137 DATA 4C,3C,C4,A2,27,A9,20,9D,0891
 138 DATA 00,04,CA,10,FA,AE,F5,C7,1090
 139 DATA 8D,08,C2,AA,8D,F5,C7,9D,1351
 140 DATA 02,04,CA,D0,F7,AD,F2,C7,1277
 141 DATA 20,95,C4,8E,11,04,8C,12,0698
 142 DATA 04,AD,F3,C7,20,95,C4,8E,1138

143 DATA 14,04,8C,15,04,AD,F4,C7,0805
 144 DATA 20,95,C4,8E,17,04,8C,18,0710
 145 DATA 04,AD,F1,C7,20,80,C4,8E,1115
 146 DATA 1D,04,8C,1E,04,AD,F0,C7,0819
 147 DATA 20,80,C4,8E,20,04,8C,21,0707
 148 DATA 04,AD,EF,C7,20,80,C4,8E,1113
 149 DATA 23,04,8C,24,04,A9,2E,8D,0575
 150 DATA 13,04,8D,16,04,A9,3A,8D,0558
 151 DATA 1F,04,8D,22,04,58,4C,7E,0504
 152 DATA EA,78,68,85,FB,68,85,FC,1331
 153 DATA A9,0D,8D,86,02,A0,01,B1,0797
 154 DATA FB,85,02,E6,02,C8,E6,02,1050
 155 DATA B1,FB,20,D2,FF,C8,C4,02,1323
 156 DATA D0,F6,C6,02,18,A5,FB,65,1195
 157 DATA 02,AA,A5,FC,69,00,48,8A,0904
 158 DATA 48,58,60,85,FB,A9,00,85,0942
 159 DATA FC,A5,FB,4A,4A,4A,4A,AA,1134
 160 DATA F0,0A,A5,FC,18,69,0A,85,0939
 161 DATA FC,CA,D0,F6,A5,FB,29,0F,1380
 162 DATA 18,65,FC,60,A2,07,20,FF,0929
 163 DATA E9,18,A2,04,A0,27,20,0A,0664
 164 DATA E5,60,A2,03,A9,D9,85,FC,1261
 165 DATA A0,00,84,FB,A9,0D,91,FB,1121
 166 DATA C8,D0,FB,E6,FC,CA,D0,F6,1797
 167 DATA 60,A6,02,8D,FA,C1,85,FC,1281
 168 DATA 8D,01,C2,85,FB,8C,08,C2,1158
 169 DATA 88,B1,FB,49,80,91,FB,88,1297
 170 DATA 10,F7,60,AE,F5,C7,E8,E0,1433
 171 DATA 07,D0,02,A2,80,8E,F5,C7,0965
 172 DATA 20,A9,C4,AE,F3,C7,EE,F2,1493
 173 DATA C7,AD,F2,C7,CA,DD,D4,C1,1641
 174 DATA 30,22,F0,20,A9,01,8D,F2,0907
 175 DATA C7,E8,E8,8E,F3,C7,E0,0D,1484
 176 DATA D0,12,A2,01,8E,F3,C7,AE,1147
 177 DATA F4,C7,E8,E0,64,D0,02,A2,1371
 178 DATA 00,8E,F4,C7,4C,7E,EA,8D,1162
 179 DATA EA,C7,4A,4A,4A,4A,18,69,0858
 180 DATA 30,AA,AD,EA,C7,29,0F,18,0904
 181 DATA 69,30,A8,60,A2,00,38,E9,0868
 182 DATA 0A,30,03,E8,D0,F9,18,69,0879
 183 DATA 3A,A8,8A,18,69,30,AA,60,0807
 184 DATA AE,F5,C7,8D,08,C2,A8,88,1313
 185 DATA E0,00,F0,32,E0,01,F0,29,1020
 186 DATA E0,02,F0,20,E0,03,F0,17,0988
 187 DATA E0,04,F0,0E,E0,05,F0,05,0956
 188 DATA B9,3F,C2,D0,1C,B9,36,C2,1111
 189 DATA D0,17,B9,2F,C2,D0,12,B9,1068
 190 DATA 25,C2,D0,0D,B9,1D,C2,D0,1068
 191 DATA 08,B9,15,C2,D0,03,B9,0F,0819
 192 DATA C2,99,F6,C7,88,10,C1,60,1233
 193 DATA AD,EE,C7,10,15,29,7F,F8,1063
 194 DATA 18,69,12,D8,C9,24,F0,06,0846
 195 DATA 30,07,38,E9,06,60,38,E9,0735
 196 DATA 12,60,C9,12,D0,FB,38,E9,1081
 197 DATA 12,60,C9,80,D0,02,A9,12,0840
 198 DATA 8D,08,DD,60,AD,E5,C7,F0,1310
 199 DATA 08,A9,00,8D,E5,C7,4C,7B,0945
 200 DATA E3,4C,74,A4,A2,03,8D,08,0945
 201 DATA DD,9D,E6,C7,CA,10,F7,A9,1441
 202 DATA 90,8D,E9,C7,A2,03,8D,E6,1301
 203 DATA C7,9D,08,DD,CA,10,F7,60,1146
 204 DATA 34,44,0120

READY.

Forrásprogramkészítő

A gépi kódban a programozók gyakran „vesznek kölcsön” rutinokat a ROM-ból. Ezeket azután módosítva, vagy csupán transzponálva illesztik be saját „opus”-ukba. Ez általában úgy történik hogy a ROM-listából, a forrásprogramba „pötyögik be” a felhasználni kívánt rutint. Ezt a meglehetősen gépies, és tévedésekre módot adó tevékenységet „váltja ki” az ismertetésre kerülő program.

A PROGRAM HASZNÁLATA: A behívást és indítást követően, a kiírandó rutin kezdő-, és végcímének, valamint az eltolási címnek a beírása után indul az „érdemi munka”. A program egyaránt elfogad decimális és hexadecimális számot, de csak a szimbólumával (#;\$) együtt. A tulajdonképpeni forrásprogram 1000-es sorszámmal kezdődik, és a sorszámok 10-esével növekednek. (Lásd 4. listától kezdve.)

Transzportált forrásprogram íratása esetén, csak a kijelölt intervallumba eső címeket írja át a program (5. lista).

Mindkét üzemmódban, ha a feltételes ugrások címei kívül esnek a megadott kezdő-, ill. végcímen, akkor a program *-gal jelöli ezeket a sorokat.

A végcím elérése után a bekért névvel lemezre menti forrásprogramunkat, majd újraindul a címek bekérésével.

A PROGRAM MŰKÖDÉSE: Indítás után, a \$C000 címtől kezdődően a memóriába töltődnek a program működéséhez szükséges adatok. A címek beírása után a program kiolvassa az első byte-ot, amely az első utasítás kódja. E kód alapján, a \$C000 címen kezdődő területen keresi meg az utasításkódhoz tartozó mnemonikot, az utasítás hosszát, valamint a változót, amely a helyes szintaxis kialakításához szükséges befejező karaktereket [I\$(0)—I\$(5)] jelöli ki. Ennek utána az utasítás hosszától függően további byte-ot vagy byte-okat (alsó, ill. felső byte) olvas ki. Kiszámítja decimális értéküket és hexadecimális számmá konvertálja. Ezután „összeszereli” a sort: sorszám+mnemonik+hexadecimális cím. (Ha szükséges, kiegészítő karaktereket és/vagy *-ot helyez el.)

Végül beállítja a következő utasítás kezdőcímét (ac), a sorszámot, majd a DATAMAKER-ekhez hasonlóan a módosított data sort, és a kreált sort beírja önmagába. A végcímet elérve, az utolsó sor „XXXX .END” lesz.

A befejező rutin (890—990) kiszámítja az 1000. sor térbeli kezdőcímét, majd ide állítja a 43/44-es mutatót (BASIC kezdet). Ehhez a számításhoz szolgál „jelző cölöpként” a 990-es datasor. A lemezre mentés befejeztével, a mutatókat (43/44—45/46) úgy állítjuk át, hogy az interpreter csak a főprogramot „lássa”.

Befejezésül néhány kommentár a mellékelt listákhoz:

1. lista maga a főprogram. Begépelésekör ügyeljünk a 220; 230; 460 és 480-as sorok „szövegűségére”, valamint arra, hogy a sorszámok is megegyezzen!! De a 990-es sorról sem feledkezhetünk meg!

1/a lista a befejező rutin egy másik lehetséges változata. Míg az eredeti megoldás a „következő data elem” mutatót (65/66) használja az 1000. sor lokalizálására, ez a megoldás a program-mutatót (122/123). Továbbá, nem használja a SAVE utasítást, hanem a megnyitott file-ba másolja a forrásprogramot.

2. lista a „MNEMONIK” nevű file BASIC betöltője. Ha a program a datasorokban hibát talál, az alábbi sorokat írja ki: ADATHIBA!!!

A HIBÁS SOR.

c=xxxx:sys 866:goto 30

A kurzor a hibás sor elején villog.

A hiba kijavítása után: (RETURN). A kurzor a "c=...." sorra kerül. Újabb (RETURN) után, a program a javított sor újrafeldolgozásával folytatódik. Végül a tárba töltött adatok, a létrehozott „MNEMONIK” nevű file-ba kerülnek. (Ha a hibás sor száma = X, akkor a „RESTORE X” utasítást, a szalagpufferbe töltött gépi kódú rutin emulálja.) Természetesen a „programfej” általános betöltőként is használható! Ez esetben azonban, a 30., a 150. és a 180. sorokat aktualizálni kell.

3. lista a demo célra kiválasztott ROM részletet tartalmazza, a \$AD9E—\$ADDB címek között. (A lista BASIC nyelven írott MONITOR-programmal készült.)

4. lista „kimásolt” részlete a FREMEVL ROM-rutinnak.

5. lista ugyanez a részlet, de „transzponálva” a \$C000 címre.

6. lista a HELP+ által lefordított 5. lista.

Jó munkát!

Szász Sándor

*Felhasznált irodalom: Dr. Úry László COMMODORE 64 II. köt.

L. Englisch, Gépi kódú programozás a ..*

H. T. Weltner, További tippek és ...*

Angerhausen & Tsai., A Commodore 64-....*

A *-gal jelölt művek a DATA BECKER-NOVOTRADE kiadványai.

```

0 rem 1. lista
5 print "##### loading mnemonik ... "
10 if q=0 then q=1:load"mnemonik",8,1
20 poke 53281,8:print "#####chr$(14)
30 print "   Memoriabol forrasprogram.
40 print "   Startcim  :";
50 q=6:gosub 560:ac=1-1:fk=1:z=1
60 if e then e=0:goto 40
70 if w=35 then ck#=a#:goto 90
80 ck#=1#
90 print "   Vegcim  :";
100 q=7:gosub 570:fv=1
110 if e then e=0:gosub 870:goto 90
120 if fv<=fk then gosub 840:goto 20
130 print "   Eltolasi cim  :";
140 q=9:gosub 570
150 if e then e=0:gosub 870:goto 130
160 if 1 then ck#=1#:cd=(fk-1)*-1:z=1
170 print "   O.K.  ??
180 get w#:if w#<>"i" and w#<>"n" then 180
190 if w#="n" then q=6:gosub 870:goto 40
200 v#="*#"+ck#+#"+mid$(str$(z),2,5)
210 en=1:s=1000:print chr$(142):goto 460
220 data 0, 0, 0, 0, 0, 0
230 read fk, fv, cd, ac, s, en
240 if en=0 then 890
250 q(1)=4096:q(2)=256:q(3)=16:q(4)=1
260 i$(0)="" :i$(1)=",x" :i$(2)=",y"
270 i$(3)=",x" :i$(4)=",y" :i$(5)=""
280 if ac>fv then en=0
290 d=peek(ac):z=ac+2
300 v#="" :for k=0 to 4:c=49152+(d*7)+k
310 v#=v#+chr$(peek(c)):next k
320 c=c+1:h=peek(c):c=c+1:i=peek(c)
330 r=ac:gosub 810
340 if h<2 then 460
350 ac=ac+1:ab=peek(ac):if h=2 then 370
360 ac=ac+1:fb=peek(ac)
370 l=fb*256+ab:if h=3 then 430
380 if asc(v#)<>66 or d=36 then 450
390 if ab>128 then l=z-256+ab:goto 410

```



```

400 l=z+ab
410 if l<fk or l>fv then ex$=" *"
420 goto 440
430 if l<fk or l>fv then 450
440 l=l+cd:r=l:gosub 810
450 gosub 750:v$=v$+"$"+a$
460 restore:print"$goto230"
470 gosub 540
480 print"$220 data"fk"$,"fv"$,";
490 print cd"$,"ac+1"$,"s+10"$,"en
500 a$=str$(s)
510 if en=0 then a$=a$+" .end":goto 530
520 a$=a$+v$+i$(i)+ex$
530 print a$:print"$:end
540 poke198,4:poke631,13:poke632,13
550 poke633,19:poke634,13:return
560 q(1)=4096:q(2)=256:q(3)=16:q(4)=1
570 poke 19,1:input l$:poke 19,0
580 w=asc(l$):l$=mid$(l$,2,5)
590 print:on w-34 goto 610,660
600 e=1:goto 840
610 l=val(l$):if q=9 then 630
620 if l<=0 then 650
630 r=1:gosub 810
640 goto 730
650 e=1:goto 720
660 l$=right$("000"+l$,4)
670 l=0:for i=1 to 4:x=asc(mid$(l$,i,1))
680 if x>47 and x<58 then b=48:goto 710
690 if x>64 and x<71 then b=55:goto 710
700 i=4:e=1:goto 720
710 l=1+(x-b)*q(i)
720 next i:if e then l=0:goto 840
730 if w=35 then 750
740 goto 800
750 n=3:if l>255 then n=1
760 a=1:a$="":for j=n to 4
770 b=int(a/q(j)):a=a-(b*q(j))
780 y=55:if b<10 then y=48
790 a$=a$+chr$(b+y):next j
800 return
810 if r+h<=65535 then return
820 print"$ overflow $ <f-1>"
830 e=2:goto 850

```

```

840 print "$ $ cimhiba !! <f-1> $ "
850 get w$:if w$<>chr$(133) then 850
860 if e=2 then run 20
870 for i=q to 20:poke 781,i:sys 59903
880 next i:poke 214,q:sys 58640:return
890 for l=1 to 7:read a:x=peek(65)+1
900 print"$$$$ a forrasprogram neve:";
910 input fi$
920 poke 43,x:poke 44,17
930 save fi$,8
940 poke 43,1:poke 44,8
950 ec=4352+x
960 poke ec,0:poke ec+1,0
970 poke 45,x+2:poke 46,17
980 run 20
990 data 0

```

ready.

```

100 rem 1/a lista
270 if en=0 then 990
300 :
890 poke 2,peek(4352+ab):kc=4352+peek(2)
900 print"$$$$ a forrasprogram neve:";
910 input fi$
920 open2,8,2,fi$+"p,w"
930 print#2,chr$(1);chr$(8);
940 for l=kc to peek(46)*256+peek(45)-1
950 print#2,chr$(peek(1));:next l
960 close2:poke kc,0:poke kc+1,0
970 poke 45,peek(2)+2:poke 46,17
980 run 20
990 ab=peek(122)-13:goto 890

```

ready.

```

0 rem 2. lista
5 rem "BASIC betolto program
10 :
20 for l=830 to 875:read d:poke l,d:next l:print chr$(14)
30 ck=49152: rem $c000
40 read v$:if v$="@" then 110
50 cc=c:s=peek(63)+peek(64)*256
60 print "$$$$s
70 read v:cn=0:for l=1 to len(v$) step 2
80 d=(asc(mid$(v$,l,1))-65)*16+asc(mid$(v$,l+1,1))-65:cn=cn+d
90 poke(ck+c),d:c=c+1:next l:if v=cn then 40
100 goto 190
110 print "$$ $ O.K. O.K. O.K. ":cv=ck+c-1
120 print "$$ A programlemez O.K. ?? $I $gen/$N$em"
130 get w$:if w$<>"i" then 130
140 open15,8,15,"i":x=int(ck/256):y=ck-x*256
150 open2,8,2,"mnemonik,p,w":print#2,chr$(y);chr$(x);:for l=ck to cv
160 print#2,chr$(peek(1));:next l:close2:close15
170 print "$$ $ O.K. O.K. O.K. !! $:end
180 rem a file neve: mnemonik
190 print "$$$ $ A D A T H I B A !! $$
200 print mid$(str$(s),2,5);"data":sys 830:print
210 print "c="str$(cc)":sys 866:goto 30$$$:end

```



```

O 220 data 166,63,134,20,166,64,134,21
O 230 data 32,19,166,165,95,164,96,56
O 240 data 233,1,176,1,136,141,60,3
O 250 data 140,61,3,24,105,6,144,1
O 260 data 200,76,30,171,173,60,3,172
O 270 data 61,3,76,36,168,0
O 280 :
O 300 data ecfcelcacaabaaepfcebcbaciacabdpcac,684
O 310 data cacacaaaaadpcacacacaaaaadpcacaca,446
O 320 data caaaaaepfcebcbacacaaebfdemcacacaac,614
O 330 data aadpcacacacacaaaaafaeifacacacabaaep,567
O 340 data fcebcbacdacaeebfdemcaebabaaadpcaca,665
O 350 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaepfcebcbaca,545
O 360 data adaaebfdemcacacaadaadpcacacacacaaaaa,485
O 370 data ecfaemcacacaacaaepfcebcbaciacacdpcac,685
O 380 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaadpcacaca,446
O 390 data caaaaaepfcebcbacacacadebfdemcacacaac,617
O 400 data addpcacacacacaaaaaedemedcacacabaaep,548
O 410 data fcebcbacadaaedpcacacacacaaaaadpcaca,536
O 420 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaepfcebcbaca,545
O 430 data adadebfdemcacacaadaddpcacacacacaaaaa,491
O 440 data ekfdfccacaadaaebeoeecaciacabdpcac,687
O 450 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaeecejfeca,542
O 460 data caacaaebbeoeecacacacaaafcepemcacacaac,614
O 470 data aadpcacacacacaaaaafaeifacacacabaaeb,557
O 480 data eoeecacdacaafcepemcaebabaaadpcaca,677
O 490 data cacacaaaaeecejfecacacadaaebeoeecaca,629
O 500 data adaaefcepemcacacadaadpcacacacacaaaaa,498
O 510 data ecenejcacaacaaebbeoeecaciacacdpcac,664
O 520 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaadpcacaca,446
O 530 data caaaaaebbeoeecacacacacafcepemcacacaac,615
O 540 data addpcacacacacaaaaafdefedcacacabaaeb,543
O 550 data eoeecacadaaedpcacacacacaaaaadpcaca,535
O 560 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaebbeoeecaca,530
O 570 data adadfcepemcacacadaadpcacacacacaaaaa,504
O 580 data fcfeejcacacabaaefepfccaciacabdpcac,704
O 590 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaadpcacaca,446
O 600 data caaaaaefepfccacacacaaemfdfccacacaac,635
O 610 data aadpcacacacacaaaaafaeiebcacacabaaef,542
O 620 data epfccacdacaeeemfdfccaeababaaadpcaca,696
O 630 data cacacaaaaekenfacacacadaaeefepfccaca,656
O 640 data adaaemfdfccacacadaadpcacacacacaaaaa,502
O 650 data ecfgedcacacacaaefepfccaciacacdpcac,686
O 660 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaadpcacaca,446
O 670 data caaaaaefepfccacacacacademfdfccacacaac,638
O 680 data addpcacacacacaaaaaedemecacacabaaef,544
O 690 data epfccacadaaedpcacacacacaaaaadpcaca,550
O 700 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaaeefepfccaca,549
O 710 data adademfdfccacacadaadpcacacacacaaaaa,508
O 720 data fcfefdcacacabaaebbeeedcaciacabdpcac,684
O 730 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaadpcacaca,446
O 740 data caaaaaebbeeedcacaacaaafcepfccacacaac,607
O 750 data aadpcacacacacaaaaafaeiebcacacabaaeb,542
O 760 data eeedcacdacaafcepfccaeababaaadpcaca,672
O 770 data cacacaaaaekenfacacacacadafebeeedcaca,639
O 780 data adaaefcepfccacacadaadpcacacacacaaaaa,504
O 790 data ecfgfdcacacacaaebbeeedcaciacacdpcac,672
O 800 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaadpcacaca,446
O 810 data caaaaaebbeeedcacaacacafcepfccacacaac,610
O 820 data addpcacacacacaaaaafdefejcacacabaaeb,549
O 830 data eeedcacadaaedpcacacacacaaaaadpcaca,524
O 840 data cacacaaaaadpcacacacacaaaaebbeeedcaca,519
O 850 data adadfcepfccacacadaadpcacacacacaaaaa,510

```

3. LISTA

AD9E	A6	7A	LDX	#\$7A
ADA0	D0	02	BNE	#\$ADA4
ADA2	C6	7B	DEC	#\$7B
ADA4	C6	7A	DEC	#\$7A
ADA6	A2	00	LDX	#\$00
ADAB	24	48	BIT	#\$48
ADAA	8A		TXA	
ADAB	48		PHA	
ADAC	A9	01	LDA	#\$01
ADAE	20	FB A3	JSR	#\$A3FB
ADB1	20	83 AE	JSR	#\$AE83
ADB4	A9	00	LDA	#\$00
ADB6	85	4D	STA	#\$4D
ADB8	20	79 00	JSR	#\$0079
ADBB	38		SEC	
ADBC	E9	B1	SBC	#\$B1
ADBE	90	17	BCC	#\$ADD7
ADC0	C9	03	CMP	#\$03
ADC2	B0	13	BCS	#\$ADD7
ADC4	C9	01	CMP	#\$01
ADC6	2A		ROL	A
ADC7	49	01	EOR	#\$01
ADC9	45	4D	EOR	#\$4D
ADCB	C5	4D	CMP	#\$4D
ADCD	90	61	BCC	#\$AE30
ADCF	85	4D	STA	#\$4D
ADD1	20	73 00	JSR	#\$0073
ADD4	4C	BB AD	JMP	#\$ADBB
ADD7	A6	4D	LDX	#\$4D
ADD9	D0	2C	BNE	#\$AE07
ADDB	B0	7B	BCS	#\$AE58
ADDD	69		.END	


```

O 860 data dpcacacacacaaaaafdfeebcaci acabdpcac,593
O 870 data cacacacacacaaaaadpcacacacacaaaaafdfefjca,575
O 880 data caacaaafdfeebcacacacacaaafdfeficacac,653
O 890 data aadpcacacacacaaaaaeffjccacaabaadp,545
O 900 data cacacacacacaaaaafefiebcacacabaadpcaca,557
O 910 data cacacacacacaaaaafdfefjccacaadaafdfeebcaca,683
O 920 data adaaafdfeficacacacacacacacacacacacacac,516
O 930 data ecededcacaacacacacacacacacacacacacac,669
O 940 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,575
O 950 data caacacacacacacacacacacacacacacacacac,659
O 960 data addpcacacacacacacacacacacacacacacacacac,580
O 970 data feebcacaadaefefifdcacacacacacacacacac,667
O 980 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,551
O 990 data adaddpcacacacacacacacacacacacacacacacacac,388
1000 data emeejfccacdacacacacacacacacacacacacac,730
O 1010 data ficacdacacacacacacacacacacacacacacacacac,613
O 1020 data caacacacacacacacacacacacacacacacacac,607
O 1030 data aadpcacacacacacacacacacacacacacacacacac,570
O 1040 data eeebcacdacacacacacacacacacacacacacacacacac,631
O 1050 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,637
O 1060 data adaaemeeficacacacacacacacacacacacacacacacacac,493
O 1070 data ecedfdcacacacacacacacacacacacacacacacacac,662
O 1080 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,552
O 1090 data caacacacacacacacacacacacacacacacacac,613
O 1100 data aedpcacacacacacacacacacacacacacacacacac,565
O 1110 data eeebcacacacacacacacacacacacacacacacacac,651
O 1120 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,640
O 1130 data adademeeficacacacacacacacacacacacacacacacacac,500
O 1140 data edfafjccacdacacacacacacacacacacacacacacacacac,699
O 1150 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,555
O 1160 data caacacacacacacacacacacacacacacacacac,594
O 1170 data aadpcacacacacacacacacacacacacacacacacac,563
O 1180 data enfacacdacacacacacacacacacacacacacacacacac,643
O 1190 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,655
O 1200 data adaaeeefedcacacacacacacacacacacacacacacacacac,465
O 1210 data ecepefcacacacacacacacacacacacacacacacacac,674
O 1220 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,446
O 1230 data caacacacacacacacacacacacacacacacacac,595
O 1240 data addpcacacacacacacacacacacacacacacacacac,537
O 1250 data enfacacacacacacacacacacacacacacacacacac,546
O 1260 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,543
O 1270 data adadeeeefedcacacacacacacacacacacacacacacacacac,471
O 1280 data edfaficacdacacacacacacacacacacacacacacacacac,690
O 1290 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,554
O 1300 data caacacacacacacacacacacacacacacacacac,600
O 1310 data aadpcacacacacacacacacacacacacacacacacac,578
O 1320 data ecedcacadacacacacacacacacacacacacacacacacac,631
O 1330 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,646
O 1340 data adaaajeoedcacacacacacacacacacacacacacacacacac,479
O 1350 data eceffbcacacacacacacacacacacacacacacacacac,669
O 1360 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,446
O 1370 data caacacacacacacacacacacacacacacacacac,602
O 1380 data addpcacacacacacacacacacacacacacacacacac,562
O 1390 data ecedcacacacacacacacacacacacacacacacacac,522
O 1400 data cacacacacacacacacacacacacacacacacacac,535
O 1410 data adadejeoedcacacacacacacacacacacacacacacacacac,485
O 1420 data aaaaaa,0,0

```

ready.

```

100 ; 4. LISTA
500 ;
1000 *=$AD9E ; #44446
1010 LDX #7A
1020 BNE $ADA4
1030 DEC #7B
1040 DEC #7A
1050 LDX #$00
1060 BIT #4B
1070 TXA
1080 PHA
1090 LDA #$01
1100 JSR $A3FB
1110 JSR $AE83
1120 LDA #$00
1130 STA #4D
1140 JSR #79
1150 SEC
1160 SBC #$B1
1170 BCC $ADD7
1180 CMP #$03
1190 BCS $ADD7
1200 CMP #$01
1210 ROL A
1220 EOR #$01
1230 EOR #4D
1240 CMP #4D
1250 BCC $AE30 *
1260 STA #4D
1270 JSR #73
1280 JMP $ADBB
1290 LDX #4D
1300 BNE $AE07 *
1310 BCS $AE58 *
1320 .END

READY.

```


FORRAS

```

1000          100      ; 6. LISTA
1000          500      ;
C000          1000     *=$C000      ; #49152
C000 A6 7A      1010     LDX $7A
C002 D0 02      1020     BNE $C006
C004 C6 7B      1030     DEC $7B
C006 C6 7A      1040     DEC $7A
C008 A2 00      1050     LDX #$00
C00A 24 48      1060     BIT $48
C00C 8A          1070     TXA
C00D 48          1080     PHA
C00E A9 01      1090     LDA #$01
C010 20 FB A3   1100     JSR $A3FB
C013 20 83 AE   1110     JSR $AE83
C016 A9 00      1120     LDA #$00
C018 85 4D      1130     STA $4D
C01A 20 79 00   1140     JSR $79
C01D 38          1150     SEC
C01E E9 B1      1160     SBC #$B1
C020 90 17      1170     BCC $C039
C022 C9 03      1180     CMP #$03
C024 B0 13      1190     BCS $C039
C026 C9 01      1200     CMP #$01
C028 2A          1210     ROL A
C029 49 01      1220     EOR #$01
C02B 45 4D      1230     EOR $4D
C02D C5 4D      1240     CMP $4D
C02F 90 61      1250     BCC $C092 *
C031 85 4D      1260     STA $4D
C033 20 73 00   1270     JSR $73
C036 4C 1D C0   1280     JMP $C01D
C039 A6 4D      1290     LDX $4D
C03B D0 2C      1300     BNE $C069 *
C03D B0 7B      1310     BCS $C0BA *
C03F          1320     .END

```

LINES:35 SYMBOLE:0 ERRORS:0

```

100 ; 5. LISTA
500 ;
1000 *=$C000      ; #49152
1010 LDX $7A
1020 BNE $C006
1030 DEC $7B
1040 DEC $7A
1050 LDX #$00
1060 BIT $48
1070 TXA
1080 PHA
1090 LDA #$01
1100 JSR $A3FB
1110 JSR $AE83
1120 LDA #$00
1130 STA $4D
1140 JSR $79
1150 SEC
1160 SBC #$B1
1170 BCC $C039
1180 CMP #$03
1190 BCS $C039
1200 CMP #$01
1210 ROL A
1220 EOR #$01
1230 EOR $4D
1240 CMP $4D
1250 BCC $C092 *
1260 STA $4D
1270 JSR $73
1280 JMP $C01D
1290 LDX $4D
1300 BNE $C069 *
1310 BCS $C0BA *
1320 .END

```

READY.

```

0 100 REM *****
0 110 REM * MOZGO HATTER C-64 *
0 120 REM *
0 130 REM * KESZITETTE: GABRYEL *
0 140 REM *****
0 150 :
0 160 FOR I=49152 TO 49319
0 170 READ A:POKE I,A:S=S+A
0 180 NEXT
0 190 IF S<>16885 THEN PRINT"HIBA"
0 200 DATA 126,165,001,072,041,251,133
0 201 DATA 001,169,000,133,251,169,208
0 202 DATA 133,252,169,000,133,253,169
0 203 DATA 048,133,254,160,000,162,000
0 204 DATA 177,251,145,253,200,208,249
0 205 DATA 232,238,252,230,254,224,016
0 206 DATA 208,240,104,133,001,169,028
0 207 DATA 141,024,208,088,120,169,000
0 208 DATA 133,002,169,070,141,020,003
0 209 DATA 169,192,141,021,003,088,096
0 210 DATA 165,002,024,105,008,133,002
0 211 DATA 201,064,208,004,169,000,133
0 212 DATA 002,166,002,160,000,189,104
0 213 DATA 192,153,000,049,200,232,192
0 214 DATA 008,208,244,076,049,234
0 215 DATA 255,001,001,001,001,001,01,1
0 216 DATA 002,255,002,002,002,002,2
0 217 DATA 004,004,255,004,004,004,4
0 218 DATA 008,008,008,255,008,008,8

```

Tippek Trükkök

A Mozgó Háttér nevű rutin látványos háttérret rajzol, amit saját programjainkban is használhatunk.

```

0 219 DATA 016,016,016,016,255,016,016,16
0 220 DATA 032,032,032,032,32,255,032,32
0 221 DATA 064,064,064,064,064,64,255,64
0 222 DATA 128,128,128,128,128,128,128,255
0 223 SYS 49152
0 224 END

```

**Alkalmazói
program
pályázat**

Grafikus (Mini) iratkészítő

Felhasználói leírás

Géptípus: Commodore Plus/4 vagy bővített C16.

Nyelv: Gépi kódú és egyéb bővítés nélküli Basic V3.5.

Az énáltalam készített iratkészítő egy olyan program, amely a grafikus képernyőt használja a szövegek és grafikák megjelenítésére. Az elkészített szöveg tetszés szerint keverhető pontonként megszerkesztett finomfelbontású ábrákkal, rajzokkal. Az így elkészített dokumentum (levél, stb.) tárolható lemezen, ill. kazettán, vagy pedig kinyomtatható.

A program lehetőségei, különlegességei:

- A TEDPAINT című rejzolóprogramban elkészített képek felhasználhatóak a programban, ahol egyszerűen átszerkeszthetők.
- A program a megszerkesztett képeket kétszeres méretben nyomtatja ki.
- Ékezetes karakterkészlet.
- Alakzatok rajzolását megkönnyítő funkció.
- Lehetőség van más karakterkészlet betöltésére is a LOAD rutin segítségével.

FIGYELEM

A program a MPS801/803 típusú nyomtatókkal működik együtt.

A program kezelését az alábbiakban ismertetem.

Indítás után a világoskék alapon, sötét keretben a főmenüt láthatjuk. Itt választhatjuk ki a számunkra megfelelő funkciót a hozzá tartozó számbillentyűk megnyomásával.

A FŐMENÜ

1. Szerkesztés
2. Grafikus szerkesztés
3. Képfarmátum
4. I/O műveletek
5. Nyomtatvány készítése
6. Kilépés Basic-be

1. Szerkesztés

Ez tulajdonképpen a szövegmód. Ebben az üzemmódban a képernyő mérete maximum 40×25 karakter lehet. Tehát a grafika és szöveg szerkesztéséhez pontosan egy képernyőoldal áll a rendelkezésünkre. A szöveg szerkesztéséhez is a grafikus képernyőt használjuk. A dokumentum tárolása lemezen 33 blokkot foglal le.

1.1. Gépelés

Alapállapotban a kurzor a képernyő bal felső sarkában van. A képernyő mérete alapállásban 38×22 karakter. A program közvetlen betöltése után a grafikus memória mindenféle szemetet tartalmaz. Ezért ha ebbe vagy a grafikus szerkesztő üzemmódba lépünk, a képernyőt le kell törölni a SHIFT+CLEAR/HOME billentyűkkel.

A program minden egyes billentyű lenyomásakor rövid hangjelzést ad. Ez segít abban, hogy gépelés közben ne kelljen mindig a képernyőre figyelni.

Ha gépelés közben a sor végére értünk, a kurzor automatikusan a következő sor elejére ugrik. Nem így van ez akkor, ha a kurzor mozgatása közben értünk a sor végére, ilyenkor a kurzor egy helyben áll. Ha az aktuális ablak legalsó sorában gépelünk, akkor a kurzor ha a sor végére ért, visszaugrik az alsó sor elejére.

Ha a kurzor egy karakterre lép, akkor a kurzor felülírodik, és kitörli a karaktert.

1.2. Karakterek

A program magyar ékezetes karaktereket használ. Az ékezetes betűk a következő billentyűkön vannak elhelyezve:

á — SHIFT/+	Á — CBM/+	A „CBM” a Commodore billentyűt jelenti.
é — SHIFT/—	É — CBM/—	
í — SHIFT/@	ó — SHIFT/£	
ü — CBM/@	ű — @	
ö — CBM/£	ő — £	
ú — SHIFT/*		

A CBM/Q, W, E, A, S, D, Z, X, C karaktereket nem használhatjuk.

Lehetőség van inverz karakterek írására is. Az inverz mód a CTRL/9 gombokkal be, a CTRL/0 gombokkal pedig kikapcsolható.

1.3. A szerkesztés folyamán használható billentyűk

CRSR nyílak	— a kurzor mozgatását végzik az aktuális ablakon belül.
RETURN	— a kurzor a következő sor elejére ugrik.
DEL	— a kurzortól balra levő karakterek törlése.
HOME	— a kurzor az aktuális ablak bal felső sarkába kerül.
SHIFT+CLEAR HOME	— a grafikus tár törlése, ablaktól függetlenül.
ESC	— visszalépés a főmenübe.

Ezen kívül még van 9 db olyan billentyű, amelyek a kurzor pozicionálását végzik a munkaképernyőn. A munkaképernyő az éppen aktuális ablakot jelenti.

A billentyűket a C-billentyű nyomva tartása mellett kell használni.

Q, W, E — a kurzor a legfelső sor bal szélére, közepére, ill. jobb szélére ugrik.

A, S, D — ugyanaz mint az előző, csak a középső sorban.

Z, X, C — mint az előzőek, de a legalsó sorban.

2. Grafikus szerkesztés

Ebben az üzemmódban a munkaképernyőre nagyfelbontású ábrákat készíthetünk. A kettes számbillentyű lenyomása után egy almenü jelenik meg a képernyőn:

1. Grafikus kép megtekintése
2. Grafikus tár törlése
3. Paraméterek
4. Szerkesztés
5. Alakzat rajzolása

6. Festés
7. Vissza a főmenübe

2.1. Grafikus kép megtekintése

Megnézhetjük a grafikus képernyő tartalmát az „1” billentyű lenyomására. Bármely más billentyűre visszatérünk az almenübe.

2.2. Grafikus tár törlése

Letörölhetjük a grafikus képernyőt, ha a biztonsági rákérdezésnél „1”-t nyomunk.

2.3. Paraméterek

Megváltoztathatjuk a grafikus kurzor paramétereit, amelyek a következők:

1. Grafikus kurzor léptéke:
Azt határozza meg, hogy a grafikus kurzor hány pixelközönként gyűjtsa ki a pontokat. Értéke 0—64-ig terjedő egész szám lehet.
2. Kurzor „X” szélessége:
Megadja a grafikus kurzor „X” irányú méretét képpontokban. Értéke 0—32-ig terjedő intervallumba kell hogy essen.
3. Kurzor „Y” szélessége:
Ugyanaz mint az előbbi csak az „Y” méretre.
4. Kurzor állapota:
A grafikus kurzor állapotát állíthatjuk be attól függően, hogy rajzolni, vagy radírozni akarunk-e. Ha értéke 0, a kurzor háttérszínű pontokkal, ha 1 akkor kurzorszínű pontokkal jelenik meg.

2.4. Szerkesztés

2.4.1. A rajzolás

A kurzort a CRSR nyilakkal mozgathatjuk. Alapállapotban az éppen aktuális kurzorral, és paraméterekkel rajzolhatunk.

2.4.2. A kurzor mozgatása

A SPACE billentyű lenyomásával áttérhetünk pozícionáló módba. Ilyenkor a CRSR gombokkal nem rajzolunk, hanem a grafikus kurzor bal felső sarkát szimbolizáló pontot mozgathatjuk.

Ha hosszabb utat kell a kurzorral megtenni, akkor használhatjuk a „szerkesztés” üzemmódnál ismertett pozícionáló billentyűket, a C-gomb nyomva tartása nélkül, továbbá itt létezik még néhány más mozgó gomb is:

- , — a kurzor az aktuális sor bal szélére ugrik,
- . — a kurzor az aktuális sor jobb szélére ugrik,
- ; — a kurzor az aktuális oszlop legfelső sorába ugrik,
- / — a kurzor az aktuális oszlop legalsó sorába ugrik.

2.4.3. Egyéb billentyűk

- CRSR nyilak — vonal húzása megfelelő irányba.
- HOME — a kurzor a bal felső sarokba ugrik.
- CLEAR — a grafikus képernyő letörlése.
- SPACE — pozícionáló mód.
- ESC — visszalépés almenübe.

Pozícionáló üzemmód:

- CRSR nyilak — a kurzor mozgatása megfelelő irányba.
- HOME — a kurzor az X=10, Y=10 helyzetbe ugrik.
- SPACE — rajzoló mód.

2.5. Alakzat rajzolása

Lehetőség van arra, hogy a grafikus képernyőre különböző alakzatokat rajzoljunk. A következő almenüből választhatunk:

1. Kör vagy elipszis
2. Téglalap
3. Egyenes vonal
4. Vissza

2.5.1. Kör vagy elipszis rajzolása

Kör vagy elipszis rajolásánál a középpont mindig a grafikus kurzor éppen aktuális koordinátája.

A menüpontban megadhatjuk a kör „X” és „Y” sugarát. A kör középpontját úgy állíthatjuk be, hogy a SZERKESZTÉS (4) menüpontban pozícionáljuk a kurzort a megfelelő helyre.

2.5.2. Téglalap rajzolása

A grafikus kurzor helyzete adja a téglalap bal felső sarkát. Nekünk a jobb alsó sarok koordinátáit van módunkban megadnunk.

Meghatározhatjuk, hogy a téglalap hány szöggel legyen elforgatva. Ha zárt téglalapot szeretnénk, akkor még be kell írunk egy 1-est. Ha bármely más karaktert írunk, akkor normál téglalapot kapunk.

A formátum a következő: JX, JY, szög, kitöltés.

A jobb alsó sarok koordinátájának megadásakor azt kell meghatározni, hogy a jobb alsó sarok hány pixelrel legyen távolabb a bal felső saroktól X és Y irányba. Például ha a kurzor X=159, Y=99 pozícióban van, és egy 5×5 pixeles négyzetet szeretnénk rajzolni, akkor a

164,104,0,0 helyett a

5,5,0,0 számsort kell beírni.

2.5.3. Egyenes vonal rajzolása

Itt is a grafikus kurzor adja a vonal egyik végét. Nekünk a másik végpont koordinátáit kell megadnunk. Bármilyen alakzatot rajzolunk, a kurzor helye nem változik megrajzolás után.

2.6. Festés

A képernyőn lévő körbezárt területet be tudjuk festeni. Előtte a kurzort a befestendő területre kell pozícionálni.

3. Képfarmátum

Beállíthatjuk a munkaképernyő méretét a szövegmódban. Erre akkor lehet szükség, ha a munkaképernyő meghatározott részére akarunk írni anélkül, hogy a kép más részleteit megzavarjuk.

	Alapállapot	Határok
Jobb margó:	38	0—39
Bal margó:	01	0—39
Felső lapszél:	01	0—24
Alsó lapszél:	22	0—24

4. I/O Műveletek

A programmal elkészített dokumentumokat nemcsak nyomtatni tudjuk, hanem tárolhatjuk is lemezen vagy kazettán. Az első lépésben ki kell választani, hogy melyik egységgel kívánunk dolgozni. (K — Kazetta, F — Floppy.)

Ezután négy funkció közül választhatunk:

SAVE LOAD DIRECTORY VISSZA

A nyíl segítségével választhatjuk ki a megfelelőt. A nyilat a CRSR gombokkal mozgathatjuk. A kiválasztott funkciót a SPACE billentyűvel aktiválhatjuk. Kiválasztásakor a nyílnak a funkció második karaktere alatt kell lennie, különben a SPACE hatástalan.

4.1. Save

A munkaképernyő tartalmát tudjuk kimenteni az aktuális egységre. A file neve maximum 13 karakter lehet, és a „GR” kiterjesztéssel kerül kimentésre. A filenév meg-

adása után a gép áttér MONITOR üzemmódba. Az F1 lenyomására indul a mentés.

4.2. LOAD

A már meglévő képfilét tudjuk betölteni. A töltés ideje alatt a képernyő alján a „Töltés” felirat olvasható.

FIGYELEM: A betöltés elindulásakor a grafikus tár aktuális tartalma elvész.

4.3. Directory

Kiíráthatjuk a meghajtóban lévő lemez tartalomjegyzékét.

4.4. Vissza

Visszatérés a főmenübe.

5. Nyomtatókészítés

Kinyomtathatjuk a grafikus képernyő tartalmát MPS801/803 nyomtatóval. Sajnos a nyomtatás sebessége nagyon lassú.

A nyomtatás befejezte előtt helyezzük a lemezt a meghajtóba, vagy a kazettát a magnóba amely a program karakterkészletét tartalmazza. A nyomtatás befejezése után ismét betöltődik a karakterkészlet. Erre azért van szükség, mert a gép a nyomtatás befejeztével általában ismeretlen okból összezavarja a program karakterkészletét.

A program az indítás után meghívja a bejelentkezési felirat kiírását végző szubrutint. Mielőtt ez végrehajtna, ez az alprogram még továbbgrik a karakterkészletet bekapcsoló sorra, ahol átállítódik az eredeti karakterkészlet a betöltött karakterkészletre. Erre az utóbbi rutinra egyébként sokszor szükség van a program futása során, mivel ha a grafikus képernyőből kilépünk (pl. ESC-kel), akkor ismét be kell kapcsolni a karakterkészletet.

A 110—205. sorokban kiíródik a képernyőre a főmenü. Az ugrásokat egyetlen sor valósítja meg, az ON GOTO utasítással. Ez a megoldás található az összes almenünél is, kivéve az I/O műveleteknél.

A 215—385. sorok a szöveg szerkesztését, helyesebben felírását végzik a grafikus képernyőre. Működési mechanizmusa nagyon egyszerű:

A K\$ szöveges változóba beolvassuk a lenyomott billentyűhöz tartozó karaktert és azt kiírjuk az X és Y változótól függően a megfelelő oszlopba, ill. sorba. Hogy ne keletkezessen túl nagy érték az X és Y változóban, a rutin elején és végén lévő IF utasítások a felelősek, melyek összehasonlítják az aktuális sor és oszlopszámot a megengedett, illetve beállított értékkel.

Az I/O műveleteknél a kiválasztott periféria egység száma eltárolódik a H változóba, ahol későbbi felhasználásra kerül a nyomtatás utáni karakterkészlet töltésnél.

Mint már említettem, az I/O műveletek almenüje máshogy működik mint a többi menü. A nyíl oszlopszámát tároló O változó értéke minden jobbra, illetve balra mozgatóskor más-más értéket vesz fel. Az IF utasításokkal megvalósított oszloplekérdező rutin ezeket az értékeket figyeli. A lekérdező rutinra a SPACE billentyűvel kapcsolunk rá. A rutin egyezteteti az oszlopszámot a funkció nevének második karaktere oszlopszámával, és ha egyezik, elugrik a megfelelő sorra, ha eddig nem, kezdődik mindez előlről.

A SAVE opció választásakor a filenév bekérése után a program átdefiniálja az F1-es funkcióbillentyűt. Az ezt

megvalósító program sor azonban hosszabb, mint amennyit a Basic megenged, ezért a CHR\$ függvényt rövidítve, tehát CH (C,SHIFT+H) formában kell bevinni. Ezután a gép áttér MONITOR üzemmódra és az F1-re indul a mentés.

A rajzolást a következőképpen valósítottam meg:

A rajzolásnál a kurzort lényegében egy BOX utasítás rajzolja ki. A mozgató rutinban X-hez és Y-hoz iránynak megfelelően hozzáadja, illetve kivonja a program a grafikus kurzor léptetéseként beállított értéket, és visszaugrik a BOX utasításhoz, ahol a kurzor másik sarkát úgy kapjuk meg, hogy az előbbi sarokponthoz hozzáadjuk a kurzor X és Y szélességeként megadott értéket. Így a megfelelő nagyságú kurzorral mind a négy irányba rajzolhatunk.

Hibakezelés és hibaelhárítás a programon belül

A program futása során a listában keletkező szintaktikai hibákat figyelmen kívül hagyja, és az azt követő program soron folytatja a végrehajtást. Ezt az 1295. sorban lévő RESUME NEXT utasítás valósítja meg, amely természetesen módosítható.

A program futását a RUN/STOP billentyűvel nem lehet megszakítani, mivel az 50. sorban szerepel a POKE 806, 103 utasítás. A LOAD rutin elindulásakor ismét bekapcsolja a program a grafikus memóriát, mivel ha a program betöltése után közvetlen töltünk be egy képfilét, akkor az nem írja felül a program egy részét. Ezért törlődik egy grafika betöltésekor a grafikus memória.

Változólista

H	— az aktuális háttértároló. Ha értéke 1, akkor Data-sette, ha 8, 9, 10, 11, akkor meghajtó.
BM	— a bal margó értékét tartalmazza.
JM	— a jobb margó értékét tartalmazza.
FG	— a felső lapszél értékét tárolja.
AR	— az alsó lapszél értékét tárolja.
K\$	— a feldolgozásra kerülő karakter.
X	— a grafikus vagy szöveges kurzor éppen aktuális oszlopszáma.
Y	— a grafikus vagy szöveges kurzor éppen aktuális sorszáma.
MD	— szöveges kurzor üzemmódja. Ha értéke 1, akkor inverz, ha 0, akkor normál megjelenítés.
GL	— a grafikus kurzor léptékét tárolja.
XS	— a grafikus kurzor X szélességét tárolja.
YS	— a grafikus kurzor Y magasságát tárolja.
GD	— a grafikus kurzor üzemmódja (állapota). Ha értéke 1, akkor kurzorszínű, ha 0, akkor alapszínű pontokkal jelenik meg.
FL\$	— filenév tároló LOAD-nál és SAVE-nél.
XT	— kör vagy elipszis X tengelye.
YT	— kör vagy elipszis Y tengelye.
XE	— téglalap jobb alsó sarkának X koordinátája.
YE	— téglalap jobb alsó sarkának Y koordinátája.
FO	— elforgatási szög értéke.
P\$	— kitöltés.
XV	— vonal végpontjának X koordinátája.
YV	— vonal végpontjának Y koordinátája.

A memória felépítése a program betöltése után

\$1000—\$1FFF Basic program egy része.
\$2000—\$3FFF Grafikus memória.
\$4000—\$5DE9 Basic főprogram.
\$7000—\$7CFF Karakterkészlet

Ötlet a továbbfejlesztéshez

Szöveges módban a kurzor nem villog, hanem egy helyben áll. Ha azt szeretnénk, hogy villogjon, akkor írjuk

be, ill. át a következő sorokat:

```
255 GETK$ vagy 255 GETK$: SOUND1,900,2
256 IFK$= " " THEN 362
```

```
362 CHAR1,X,Y,"&":FORV=1TOx:NEXTV
```

```
363 CHAR1,X,Y," ":FORV=1TOx:NEXTV
```

```
364 GOTO255
```

ahol x a kurzor villogásának sebessége. Szerintem x=50 a legjobb!

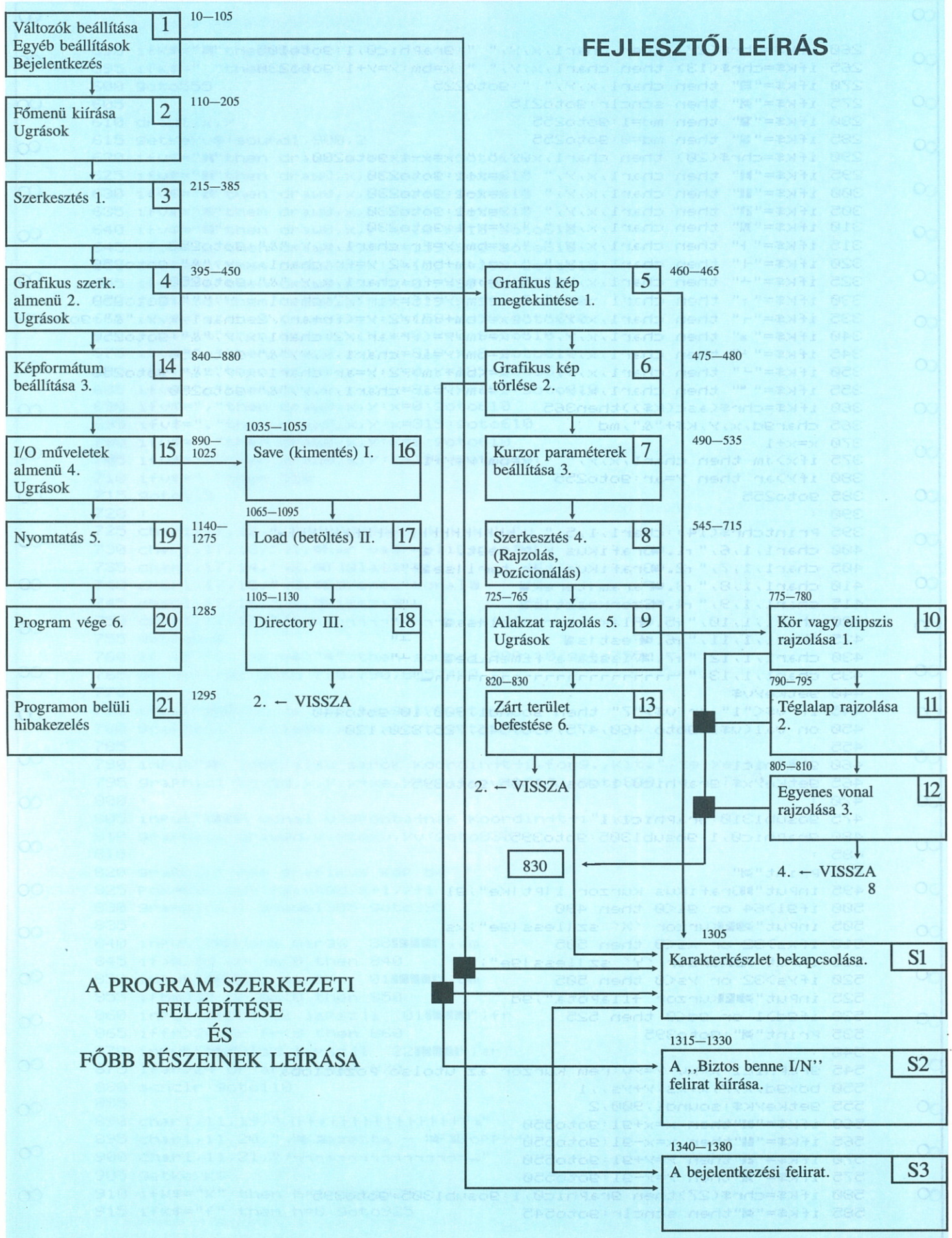
A kurzor alakját is átváltoztathatjuk, ha átlépünk a MONITOR-ba és átírjuk az \$7530—\$7537 címeket. Pl.:

```
7530 FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF FF
7530 FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC FC
Hagyományos kurzor eredményez.
Telt, de keskenyebb kurzort eredményez.
```

```

10 rem *****
15 rem * orszagos commodore egyesulet *
20 rem * alkalmazoi Program Palyazat. *
25 rem * Program : mini iratkészito *
30 rem * irta. : horvath gabor *
35 rem *****
40 :
45 trap1295:rem hibakezeles
50 poke886,103:rem stop kikapcsolva
55 h=8:aktualis egyseg a meghajto
60 forf=1to8:keyf,"":nextf:rem f-billentyuk "kikapcsolva."
65 :
70 bm=1:jm=38:fr=1:ar=22:rem kepfomatum
75 gl=1:xs=0:ys=0:gd=1:rem grafikus kurzor allapota
80 :
85 graphic0,1
90 color1,1:color0,10,7:color4,10,7
95 gosub1340
100 :
105 gosub1385:rem uj karakterek
110 print"#####";chr$(14);chr$(8):vols
115 color1,7,0:color0,14,7:color4,7,0
120 char1,5,1,"#####Horvath Gabor:Mini Irtakészito#####";
125 char1,8,4,"#####";
130 for fm=1 to 14
135 char1,8,4+fm,"r"
140 next fm
145 char1,8,19,"#####";
150 char1,10,5,"Fimen";
155 char1,9,7,"1. Irtakészit Is";
160 char1,9,9,"2. Grafikus szerkeszt Is";
165 char1,9,11,"3. Képfomatum";
170 char1,9,13,"4. Műveletek";
175 char1,9,15,"5. Nyomatatvány Készit Is";
180 char1,9,17,"6. Kill IP Is Basic-be";
185 sound1,850,10:sound1,900,10:sound1,950,10
190 getkeyv$
195 :
200 if v$<"1" or v$>"6" then sound1,900,10:goto190
205 on val(v$) goto 215,395,840,890,1140,1285
210 :
215 graphic1:rem grafikus keP be
220 poke740,116:rem saját karakterek a grafikus kePen
225 x=bm:y=fr
230 ifx>jm then x=jm
235 ifx<bm then x=bm
240 ify>ar then y=ar
245 ify<fr then y=fr
250 char1,x,y,"&";md
255 getkeyk$:sound1,900,2

```

```

260 ifk#=chr$(27) then char1,x,y," ":gnaPhic0,1:goto185
265 ifk#=chr$(13) then char1,x,y," ":x=bx:y=y+1:goto230
270 ifk#=" " then char1,x,y," ":goto225
275 ifk#="↵" then sndclr:goto215
280 ifk#="↵" then md=1:goto255
285 ifk#="↵" then md=0:goto255
290 ifk#=chr$(20) then char1,x,y," ":x=x-1:goto230
295 ifk#="↵" then char1,x,y," ":x=x+1:goto230
300 ifk#="↵" then char1,x,y," ":x=x-1:goto230
305 ifk#="↵" then char1,x,y," ":y=y+1:goto230
310 ifk#="↵" then char1,x,y," ":y=y-1:goto230
315 ifk#="↑" then char1,x,y," ":x=bx:y=fr:char1,x,y,"&":goto250
320 ifk#="↓" then char1,x,y," ":x=(jx+bx)/2:y=fr:char1,x,y,"&":goto250
325 ifk#="←" then char1,x,y," ":x=jx:y=fr:char1,x,y,"&":goto250
330 ifk#="→" then char1,x,y," ":x=bx:y=(fr+ar)/2:char1,x,y,"&":goto250
335 ifk#="↵" then char1,x,y," ":x=(bx+jx)/2:y=(fr+ar)/2:char1,x,y,"&":goto250
340 ifk#="↵" then char1,x,y," ":x=jx:y=(fr+ar)/2:char1,x,y,"&":goto250
345 ifk#="↑" then char1,x,y," ":x=bx:y=ar:char1,x,y,"&":goto250
350 ifk#="↓" then char1,x,y," ":x=(bx+jx)/2:y=ar:char1,x,y,"&":goto250
355 ifk#="↵" then char1,x,y," ":x=jx:y=ar:char1,x,y,"&":goto250
360 ifk#=chr$(asc(k#))then365
365 char9d,x,y,k#+ "&",md
370 x=x+1
375 ifx>jm then char1,x,y," ":x=bx:y=y+1
380 ify>ar then y=ar:goto255
385 goto255
390 :
395 Printchr$(14):char1,1,5," |-----|"
400 char1,1,6," r1. Grafikus KIP megt. 1"
405 char1,1,7," r2. Grafikus ttr ttrllse1"
410 char1,1,8," r3. Param tberak 1"
415 char1,1,9," r4. Szerkesztls 1"
420 char1,1,10," r5. Alakzat rajzoltsa 1"
425 char1,1,11," r6. Festls 1"
430 char1,1,12," r7. Wissa a fimen_be 1"
435 char1,1,13," ~~~~~~="
440 GetKeyyv#
445 if v#<"1" or v#="7" then sound1,900,10:goto440
450 on val(v#) goto 460,475,490,545,725,820,120
455 :
460 GnaPhic1
465 GetKeyyv#:GnaPhic0,1:gosub1305:goto395
470 :
475 gosub1310:GnaPhic1,1
480 GnaPhic0,1:gosub1305:goto395
485 :
490 Print"↵"
495 Input"↵Grafikus Kurzor 1 (Ptike)";g1
500 ifg1>64 or g1<0 then 490
505 Input"↵↵Kurzor (X) szllessige";xs
510 ifxs>32 or xs<0 then 505
515 Input"↵↵Kurzor (Y) szllessige";ys
520 ifys>32 or ys<0 then 505
525 Input"↵↵Kurzor tllapota";gd
530 ifgd>1 or gd<0 then 525
535 Print"↵":goto395
540 :
545 GnaPhic1:x=xv:y=yv:rem Kurzor az utolso pozicioba.
550 box9d,x,y,x+xs,y+ys,,1
555 GetKeyvk#:sound1,900,2
560 ifk#="↵"then x=x+g1:goto550
565 ifk#="↵"then x=x-g1:goto550
570 ifk#="↵"then y=y+g1:goto550
575 ifk#="↵"then y=y-g1:goto550
580 ifk#=chr$(27)then GnaPhic0,1:gosub1305:goto395
585 ifk#="↵"then sndclr:goto545
    
```

```

    590 ifk#="g"then 545
    595 ifk#=" "then 610
    600 goto555
    605 :
    610 draw1,x,y
    615 getkeyv# :sound1,900,2
    620 ifv#="|"then draw0,x,y:x=x+1:goto610
    625 ifv#="|"then draw0,x,y:x=x-1:goto610
    630 ifv#="|"then draw0,x,y:y=y+1:goto610
    635 ifv#="|"then draw0,x,y:y=y-1:goto610
    640 ifv#="|"then draw0,x,y:x=10:y=10:goto610
    645 ifv#="w"then draw0,x,y:x=159:y=0:goto610
    650 ifv#="x"then draw0,x,y:x=159:y=199:goto610
    655 ifv#="a"then draw0,x,y:x=0:y=99:goto610
    660 ifv#="d"then draw0,x,y:x=319:y=99:goto610
    665 ifv#="s"then draw0,x,y:x=159:y=99:goto610
    670 ifv#="4"then draw0,x,y:x=0:y=0:goto610
    675 ifv#="e"then draw0,x,y:x=319:y=0:goto610
    680 ifv#="z"then draw0,x,y:x=0:y=199:goto610
    685 ifv#="c"then draw0,x,y:x=319:y=199:goto610
    690 ifv#=","then draw0,x,y:x=0:goto610
    695 ifv#="."then draw0,x,y:x=319:goto610
    700 ifv#=";"then draw0,x,y:y=0:goto610
    705 ifv#="/"then draw0,x,y:y=199:goto610
    710 ifv#=" "then 550
    715 goto615
    720 :
    725 char1,17,12," |!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!"
    730 char1,17,13," r1. rKsr va9Y eliPszis |+"
    735 char1,17,14," r2. rT lglalaP | "+"
    740 char1,17,15," r3. rE9Yenes vonal | "+"
    745 char1,17,16," r4. rVissza. | "+"
    750 char1,17,17," ~~~~~~"
    755 getkeyv#
    760 if v#<"1" or v#>"4" then sound1,900,10:goto755
    765 on val(v#) goto 770,790,805,400
    770 :
    775 input"~~~~~" Is 'Y' tengely";xt,yt
    780 graphic1:circle9d,x,y,xt,yt:goto830
    785 :
    790 input"~~~~~ jobb als% sarok Koordinat+ti,for9.,Kit.";xe,ye,fo,p#
    795 graphic1:box9d,x,y,x+xe,y+ye,fo,val(p#):goto830
    800 :
    805 input"~~~~~ vonal v|9Pontj+naK Koordinat+ti";xv,yv
    810 graphic1:draw9d,x,ytoxv,yv:goto830
    815 :
    820 graphic1:nem Grafikus KeP be
    825 poke806,101:Paint9d,x+1,y+1
    830 graphic0,1:gosub1305:goto395
    835 :
    840 input"~~~~~Jobb marg% 38#####";jm
    845 ifjm>39 or jm<0 then 840
    850 input"~~~~~Bal marg% 01#####";bm
    855 ifbm>39 or bm<0 then 850
    860 input"~~~~~Felsz lapsz|l 01#####";fr
    865 iffr>24 or fr<0 then 860
    870 input"~~~~~Als% lapsz|l 22#####";ar
    875 ifar>24 or ar<0 then 870
    880 sndclr:goto110
    885 :
    890 char1,11,19," |!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!"
    895 char1,11,20," rKszazetta - rFalloppy+"
    900 char1,11,21," ~~~~~~"
    905 getkeyk#
    910 ifk#="k" then h=1:goto925
    915 ifk#="f" then h=8:goto925
    
```

```
920 goto985
925 char1,6,5,"|!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!"
930 char1,6,6,"|"
935 char1,6,7,"|"
940 char1,6,8,"|!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!"
945 color1,7,2:char1,7,6,"Save Load" Vissza."
950 if h=1 then color1,7,4:goto960
955 if h=8 then color1,7,2:goto960
960 char1,17,6,"Directory"
965 o=9:rem nyil alaP osziOPszama
970 ifo>32 or o<7 then o=7
975 char1,o,7,"|"
980 getKeyv#
985 ifv#="|" then char1,o,7,"|":o=o+1:goto970
990 ifv#="|" then char1,o,7,"|":o=o-1:goto970
995 ifv#=" " then color1,1:goto1005
1000 goto975
1005 ifo=8 then 1035
1010 ifo=13 then 1065
1015 ifo=18 then 1105
1020 ifo=28 then 110
1025 goto980
1030 :
1035 poke986,101:input"Kulcsfilenév":f1#
1040 if len(f1#)>13 or len(f1#)<1 then 1035:else f1#=f1#+".gr"
1045 key1,"s"+chr$(34)+f1#+chr$(34)+", "+str$(h)+",2000,4000"+chr$(13)
+"x"+chr$(13)+"run"+chr$(13)
1050 Print"Kulcsomja le az 'f1' gombot!"
1055 monitor
1060 :
1065 input"Kulcsfilenév":f1#
1070 if len(f1#)>13 or len(f1#)<1 then 1065
1075 graphic1,1:graphic0:gosub1385:Printchr$(14);" "":char1,1,24,"|t|s...|"
1080 load f1#+".gr",h,1
1085 ifds>0 then 1090
1090 char1,1,1,""+ds#
1095 getKeyk#:graphic0,1:gosub1385:goto110
1100 :
1105 ifh=1 then 1125
1110 Print" "":directory
1115 ifds>0 then char1,1,1,""+ds#:getKeyk#:goto110
1120 getKeyk#:goto925
1125 Print"Szalagról nem lehet directoryt klnni!"
1130 getKeyk#:goto925
1135 :
1140 Print"Égve be a lemezt a meghajtóba amely"
1145 Print"Karakterkészletet tartalmazza!"
1150 Print"Kulcsomjon le egy billentyűt!"
1155 getKeyk#
1160 poke65298,196:poke65299,208:rem eredeti Karakterek be
1165 graphic1:rem Grafikus kéP be
1170 open1,4:Print chr$(8):x=326
1175 for i=1 to 46
1180 x=x-7:a#="":a1#="":b#="":b1#=""
1185 for y=0 to 199
1190 a=0:b=0
1195 locate x,y:if ndot(2)=1 then a=a+3
1200 locate x-1,y:if ndot(2)=1 thena=a+12
1205 locate x-2,y:if ndot(2)=1 thena=a+48
1210 locate x-3,y:if ndot(2)=1 thena=a+64:b=b+1
1215 locate x-4,y:if ndot(2)=1 thenb=b+6:if i=46 then 1230
1220 locate x-5,y:if ndot(2)=1 thenb=b+24
1225 locate x-6,y:if ndot(2)=1 thenb=b+96
1230 a=a+128:b=b+128
1235 p#=chr$(a):q#=chr$(b):if y>99 then1245
1240 a#=a#+p#+p#:b#=b#+q#+q#:goto1250
```

```

1245 a1$=a1$+P$+P$:b1$=b1$+q$+q$
1250 next y
1255 Print#1,chr$(8)a$;a1$
1260 Print#1,chr$(8)b$,b1$
1265 next i
1270 Print chr$(15):close1
1275 load"KarakterKeszlet",h,1
1280 :
1285 Print"@";end
1295 resume next
1300 :
1305 Poke65298,192:Poke65299,112:return:ram uj Karakterek
1310 :
1315 char1,16,10," |oooooooooooooooooooo|"
1320 char1,16,11," rBiztos benne? I/N?"
1325 char1,16,12," ~oooooooooooooooooooo~"
1330 getkeyv$:ifv$="i" then return:else395
1335 :
1340 gosub1305:Printchr$(14);chr$(8)
1345 char1,6,5,"ORSZ#OS COMMODORE EGYESULET"
1350 char1,6,7,"ALKALMAZ#I PROGRAM P#LY#ZATA"
1355 char1,12,10,"Mini IratkiszvtE"
1360 char1,4,12,"A Programot vrta : HORV#TH G#BOR"
1365 char1,4,14,"COMMODORE PLUS/4 ls b#vtett C16"
1370 char1,2,22,"COPYRIGHT (C)1993. DUNGEON SOFTWARE"
1375 forv=1to1500:nextv
1380 return
ready.
  
```

Ez a program egy ügyességi játék, amelyben egy vonalat kell úgy kormányoznunk, hogy ne ütközzünk neki semminek.

```

100 REM *****
110 REM * RAJZOLO C-64 *
120 REM * *
130 REM * KESZITETTE: GABRYEL *
140 REM *****
150 :
160 FOR I=49152 TO 49205
170 READ A:POKE I,A:S=S+A
180 NEXT
190 IF S<>7941 THEN PRINT"HIBA"
200 DATA 120,165,001,072,041,251,133
210 DATA 001,169,000,133,251,169,208
220 DATA 133,252,169,000,133,253,169
230 DATA 048,133,254,160,000,162,000
240 DATA 177,251,145,253,200,208,249
250 DATA 232,230,252,230,254,224,016
260 DATA 208,240,104,133,001,169,028
270 DATA 141,024,208,088,096
280 SYS49152:POKE53272,28
290 FORI=0T07:READA:POKE12288+I,A:NEXT
300 DATA 159,159,159,0,249,249,249,0
310 PRINT"███":POKE53288,..:POKE53281,9
320 PRINTTAB(15)"#RAJZOLO#"
330 PRINTTAB(14)"#K#J, #E#S#J, #I#T#T#E#:"
340 PRINTTAB(15)"#GABRYEL"
350 PRINTTAB(14)"#SZABALY"
360 PRINTTAB(14)"#JATEK"
370 FORI=,T039:POKE1024+I,..:POKE1064+I,
.:POKE1984+I,..:POKE1944+I,..:NEXT
380 POKE53269,0:POKE54296,0
390 FORI=,T024:POKE1024+40*I,
.:POKE1025+40*I,..:POKE1062+40*I,..
400 POKE1063+40*I,..:NEXT
410 Q=19:B=128:W=22:GOSUB 470
420 J=PEEK(56320)
430 IF(JAND1)=0THENGOSUB470
440 IF(JAND2)=0THENGOSUB530
450 IF(JAND16)=0THEN580
  
```

```

460 GOTO 420
470 PRINT"#####TAB(14):
480 PRINT"█ SZABALY "
490 PRINT"#####"
500 PRINTTAB(14)" JATEK "
510 A=1:RETURN
520 :
530 PRINT"#####";
540 PRINTTAB(14)" SZABALY "
550 PRINT"#####";
560 PRINTTAB(14)"█ JATEK "
570 A=0:RETURN
580 :
590 IF A=0 THEN 660
600 PRINT"███"
610 PRINT" A JATEKBAN EGY VONALAT KELL UGY
620 PRINT"█ IRANYITANI ,HOGY
NE UTKOZZUNK NEKI
621 PRINT"█ SEMMINEK, IRANYITAS : 2.PORT
630 PRINT"█ JO SZORAKOZAST !"
640 FORI=0T01000:NEXT
650 IFPEEK(56320)=127 THEN 650
660 PRINT"█":A=0
670 :
680 FORI=0T039:POKE1024+I,..
690 POKE 1984+I,..:NEXT
700 FORI=0T024:POKE1024+40*I,..
710 POKE1063+40*I,..:NEXT
720 A=1563:Q=40
730 J=PEEK(56320):IF(JAND1)=0THENQ=-40
740 IF(JAND2)=0THENQ=40
750 IF(JAND4)=0THENQ=-1
760 IF(JAND8)=0THENQ=1
770 A=A+Q:P=P+1:IFPEEK(A)<>32THEN790
780 POKE54272+A,14:POKEA,0:GOTO730
790 :
800 PRINT"#####TAB(11)
"VEGE A JATEKNAK"
810 FORI=0T02000:NEXT
820 PRINT"#####PONTOD : "P
830 FORI=0T02000:NEXT
840 GOTO 310
  
```

Még többet ésszel!

XXI. rész

A sorozat eddigi részeiben nem egyszer sajnálattal vettem észre, hogy a cikkek szövegében a nyomdai előkészítés során kisebb-nagyobb sajtóhibák csúsznak, néha egész sorok maradnak ki. Mivel a kézirat leadása után a szöveggel a megjelent újságban találkozom legközelebb, a hibákat megelőzni nem tudom. Kiigazításukkal egy későbbi részben azért nem próbálkozom, mert az csak több hónappal a hiba megjelenése után lenne olvasható. Most kivételt teszek, talán nem feleslegesen, mert a XV. rész (93/9. 19. o.) három komoly hibát is tartalmaz. A 3. hasáb 3. bekezdésében „A LORD parancs ugyanúgy működik, mint azt a kazetta használatánál elmondtam.” A 4. hasáb 4. bekezdésben a filenév: „\$A?.?X”; a 6. bekezdésben a típusok DEL és SEQ.

A korábbi részekben többször is utaltam a soros állományok írásának és olvasásának szabályaira, anélkül, hogy elmondtam volna azokat. Azért tettem így, mert ezekkel többnyire mindenki eléggé tisztában van. Most terítékre kerül a téma, így legalább visszamenőleg minden tisztázható.

A lemezen négyféle soros állomány létezik: törölt (DEL), szekvenciális (SEQ), user (júzer, azaz felhasználói, USR) és program (PRG). Mindegyiküket lehet az OPEN utasítással írásra vagy olvasásra megnyitni, de ezenkívül a PRG típus a LORD és SAVE utasításokkal is kezelhető. A DEL típus, nevével ellentétben egy létező, bejegyzett file-t jelez, a valóban törölt file-nak nincs típusa. A DEL és USR típusok célja előttem, de tapasztalatom szerint mások előtt is ismeretlen, mivel a típus jelzésén kívül mindenben megegyeznek a SEQ típus jellemzőivel.

Van az adattárolásban három olyan alapfogalom, amelyeket talán már most bemutatathatok. A **file**, magyarul állomány már érthetővé válhatott az eddigiek alapján. Az állományba összetartozó adatokat helyezünk el, egyetlen csomgába, egy közös név alá. Elsősorban adatállományok (tehát más főprogram által létrehozott és kezelt adatok) esetében értelmezhető a **rekord** fogalma. Ha az adatállományban személyi adatokat tárolunk, akkor az egy személyre vonatkozó adatok vannak egy rekordban. A rekordok összessége adja az állományt. Egy BASIC programállományban rekordnak nevezhetjük egy programsor kódolt adatait. A rekordok különböző hosszúak is lehetnek, a relatív file rekordjai viszont jellemzően azonos hosszúak. Ha a rekord hosszúsága előre nem ismert, akkor csak egy Rekord Vége Jel segítségével lehet őket elkülöníteni, amely megegyezés szerinti lehet, a gép e célra a Return (13-as kódú) karaktert használja.

Az adatrekordokban több különféle jelentésű, típusú, hosszú adatmező lehet, mint például a név, személyi szám, laccím stb. A mezők a feldolgozás ésszerűsítése érdekében rekordonként azonos hosszúak szoktak lenni. Mivel kellően hozzáértő módon bármilyen adattárolási szerkezet megvalósítható, általános szabályok nincsenek, legfeljebb hagyományok és jobb vagy rosszabb megoldások.

A „soros állomány” megnevezést össze lehet keverni a SEQ, azaz szekvenciális típusú állománnyal, amelyet szintén, sorosnak fordíthatunk. Sorosnak hívjuk azokat az állománytípusokat, amelyeket csak sorosan, azaz a rekordokat egymás után lehet olvasni, írni, feldolgozni. Az ilyen állományból pl. a 100. rekordot csak úgy lehet beolvasni, ha már mind a 99 megelőző

rekord olvasását elvégeztük. Nem szükséges persze ezeket mind felhasználni, értelmezni, csak az olvasással léptetjük azt a mutatót, amely a lemezegységben az állomány következő rekordjának helyét kijelöli. A 100. rekord kiolvasása után pl. a 70. rekordot csak úgy lehet ismét megtalálni, ha az állományt lezárjuk, újra megnyitjuk, és az első 69 rekordot újra kiolvassuk.

Látható, hogy ez a technika nem teszi lehetővé a rekordok közötti szabad ugrámozást. Ezért soros állományokban olyasmit szokás tárolni, amely adatokat egymás utáni sorrendben akarjuk feldolgozni. Van egy másik lehetőség is: a soros állomány összes rekordját nagyjából egyszerre beolvassuk, és a memóriában (tömbökben, változóknak, közvetlenül) tároljuk. A memória már nem soros, hanem tetszőleges elérésű (ezt jelenti a RAM), tehát a betöltött állományban már felborítható a hozzáférési sorrend.

Ez a módszer különösen lényeges lehet akkor, ha a soros állományban akarunk javítani valamit. A DOS nem engedi meg, hogy az állományokat csak egy meghatározott szakaszukon írjuk felül, hacsak nem alkalmazunk közvetlen lemezműveleteket, amelyek már nem kapcsolódnak a soros állományok témájához. Különböző is, többnyire nem pontosan ugyanolyan hosszú adatot (rekordot) akarunk visszaférni, mint amilyen hosszú a korábbi adat volt. És mivel a javítandót követő adatokat nem lehet „odébbtolni” a lemezen, így vagy hézag maradna a rekord után (ami azonban önálló rekordnak számítana), vagy ráírnánk a következő rekord elejére. Ez tehát nem megy. Marad a következő: az egész állományt betöltjük a tárba, a javításokat ott végezzük el, és a teljes állományt ismét egészben a lemezre mentjük, a régit törölve. Nehézkes módszer de a soros állományok gazdaságos helyfoglalása és az olvasás viszonylagos egyszerűsége néha megérheti egy kis többletmunkát. Ráadásul szalagos tárolókön nem is lehet más módszert választani. Sajnos a módszer alapvetően korlátozza a tár mérete: de a gép lassúsága is. Ugyanis ha a legegyszerűbb módon, egy karakteres tömb minden elemébe egy rekordot beolvasva akarjuk tárolni az állományt, komolyabb méretek esetén a hulladékgyűjtés a tömböt sok másodpercig fogja rendezgetni.

Minden file lényegében kétféle műveletre nyitható meg: írásra és olvasásra. A soros állományok egyszerre csak ezek egyikére. Valamikor még a XIII. részben elmondtam a nyitó utasítás szerkezetét, de lássuk még egyszer: **OPEN If[,dn[,sa[,parm]]]**. Az **If** a file száma, a **dn** az eszközt azonosítja. Az **sa** egy soros file nyitáskor 2 és 14 közötti értékeket kaphat. A 15-ös érték jelentését már megtárgyaltuk, a magasabb értékekkel pedig lehet kísérletezni, de „élesben” nem tanácsolom a használatukat. Ezzel a számmal egy ún. csatornát nyitunk a gép és a lemezegység között, meg egy puffert is lefoglaltatunk az átmenő adatok számára. Ha a számot a fenti tartományból választjuk, akkor nincs semmi hatása a file típusára, tartalmára; a számok ilyen szempontból egyenrangúak. Csak arra kell ügyelni, hogy sem az **If**, sem az **sa** nem lehet két egyidőben nyitott file-nál azonos.

Soros állománynál a **parm**, amelyet idézőjelbe kell írni, három fontos adatot is tartalmazhat: a file nevét, típusát és a megnyitási módot. Ezeket egymástól vesszővel kell elválasztani. A filenév legalább egy, legfeljebb tizenhat karakter hosszú lehet, néhány tiltott karakter (pl. vessző, kettőspont, egyenlőségjel, csillag, kérdőjel) kivételével bármit tartalmazhat. Ha egy már létező állomány helyett egy másikat akarunk a lemezre írni, akkor ezeken felül a név elejére oda lehet írni a „@:” jelzést is,

ahogy azt az előző részben elmondtam. Ennek a jelzésnek olvasásra megnyitott file-nál egyébként nincs semmi hatása. Olvasásra megnyitáskor globális név is megadható, ekkor a feltételeknek megfelelő nevű állományok közül az első lesz megnyitva.

A file típusát adhatjuk meg a **parm** második elemeként. Bármit is írunk ide, csak az első karaktert figyeli a DOS, ez pedig a következő lehet: D, S, P, U. Valóban, ezek a típusok rövidítései nek első betűi. Tulajdonképpen nincs semmilyen megkötés arra, hogy melyik típust mire használjuk, mindegyik ugyanúgy alkalmas adattárolásra. Ha egy létező állományt akarunk olvasni, és megnyitáskor más típust jeleztünk, mint a file igazi típusa, 64-es hibaüzenetet kapunk. Ha olvasáskor a típus helyett csillagot írunk, akkor a DOS csak a név alapján azonosítja a file-t, és bármilyen típusú is az, megnyitja. Sőt, ha nem írunk be típust, vagy olyat adunk meg, amely nem is létezhet, akkor ezeket ugyanígy kezeli. Írásra megnyitáskor mindig egyértelmű és szabályos adatokat kell megadnunk. Az érvénytelen típust a DOS „S”-sel helyettesíti. Végül meg kell jegyezni, hogy két azonos nevű file még eltérő típussal sem hozható létre egy lemezen.

A harmadik elem a megnyitási mód. Ennek is csak az első betűje lényeges, soros állománynál négyféle lehetséges: W (write, írás), A (append, folytatás), R (read, olvasás), M (jelen-

tését nem ismerem). Az írás és olvasás talán nem igényel magyarázatot. Olvasni csak már létező állományt lehet, írni pedig csak még nem létezőt. Ha a mód jelét elhagyjuk, akkor a megnyitás olvasásra történik.

Az „A” mód írást jelent, de nem új file létrehozását, hanem már meglévő file folytatását. Az ilyen megnyitást követően a kiírt adatok a file végéhez illesztve, folytatólagosan kerülnek a lemezre.

Az „M” módról nem minden könyv tesz említést. Olvasást jelent, de olyan állományokból (is), amelyek íráskor nem lettek szabályosan lezárva. Az ilyen file-nevek mellett a tartalomjegyzékben egy csillag látszik. Ez a file csak kézi munkával zárható már le (a korábban elmondottakat hasznosítva), és olvasásra, folytatásra („R” és „A”) nem nyitható meg (60-as hibaüzenet). Írásra megnyitva a lezáratlan file megsemmisül, eltűnik, de az általa felhasznált terület nem szabadul fel. Szabálytalan lezárás nem csak kezelői hiba következtében fordulhat elő, hanem például egy áramszünet hatására is. A lemezre kiírt adatok ezután még egy „M” módban végzett olvasás során kinyerhetők, más néven újra kiírva megmenthetők. A lezáratlan állományokat a validálás törli.

Hódi Gyula

Tippek—Trükkök

A következő program kis hangeffekteket állít elő a COMMODORE 64-es gépeken.

```

○ 890 @
  10 REM *** HANGEFFEKTEK - GABRIEL ***
  100 PRINT "□"
○ 110 POKE53280, . : POKE53281, 9 : POKE646, 0
  120 FORI=0T024 : POKE54272+I, . : NEXT
  130 GOSUB910 : Q=54272
○ 140 POKE54278, 245 : POKE54275, 8 : POKEQ, 0
  150 POKE54296, 15 : POKEQ+1, .
○ 160 GETA# : IFA#=" " THEN 160
  170 A=ASC(A#)-65
  180 ONA+1GOSUB200, 250, 310, 390, 470,
  560, 630, 700, 740, 810, 900
○ 190 GOTO 140
  200 :
○ 210 POKE 54276, 65
  220 FORI=20T060STEP5 : POKE54273, I
  230 FORU=0T010 : NEXT : NEXT
○ 240 POKE54273, 0 : RETURN
  250 :
○ 260 POKE54276, 129
  270 FORI=0T010 : POKE54273, 10
  280 FORU=0T010 : NEXT : POKE54273, 0
○ 290 FORU=0T080 : NEXT : NEXT
  300 RETURN
  310 :
○ 320 POKE54276, 65
  330 FORI=60T020STEP-2 : POKE54273, I
  340 FORU=0T075 : NEXT : NEXT
○ 350 POKE54276, 129 : POKE54273, 10
  360 FORI=15T00STEP-1 : POKE54296, I
○ 370 FORU=0T030 : NEXT : NEXT
  380 RETURN
  390 :
○ 400 POKE54276, 65
  410 FORI=9T0255 : POKE54272, I : NEXT
  420 POKE54273, 1
○ 430 FORI=0T0255 : POKE54272, I : NEXT
    
```

```

  440 FORI=15T00STEP-1 : POKE54296, I
  450 FORU=0T0100 : NEXT : NEXT
  460 RETURN
  470 :
○ 480 POKE54276, 65
  490 POKE54273, 1 : POKE54272, 255
  500 FORI=0T015 : POKE54296, I
  510 FORU=0T0100 : NEXT : NEXT
○ 520 FORI=255T00STEP-1 : POKE54272, I : NEXT
  530 POKE54273, 0
  540 FORI=255T00STEP-1 : POKE54272, I : NEXT
  550 RETURN
  560 :
○ 570 POKE54276, 65
  580 FORI=0T015 : POKE54296, I
  590 FORU=20T040 : POKE54273, U : NEXT : NEXT
○ 600 FORI=0T020 : POKE702, I
  610 FORU=20T040 : POKE54273, U : NEXT : NEXT
  620 RETURN
  630 :
○ 640 POKE54276, 65
  650 FORI=20T040 : POKE54273, I
  660 FORU=0T01 : NEXT : NEXT
○ 670 FORI=40T020 STEP-1 : POKE54273, I
  680 FORU=0T01 : NEXT : NEXT
  690 RETURN
  700 :
○ 710 POKE54276, 65
  720 FORI=60T010STEP-1 : POKE54273, I : NEXT
  730 RETURN
  740 :
○ 750 POKE 54276, 129
  760 FORI=0T030 : POKE54273, 20
  770 FORU=0T050 : NEXT
○ 780 POKE54273, 0
  790 FORU=0T050 : NEXT : NEXT
  800 RETURN
  810 :
○ 820 POKE 54276, 65
  830 FORO=0T04
  840 FORI=0T010 : POKE54273, 20
  850 FORU=0T020 : NEXT
○ 860 POKE54273, 0
  870 FORU=0T020 : NEXT : NEXT
  880 FORI=0T01000 : NEXT
    
```

Felhasználói programok

Lemezes gyorsító

A VC1541-es soros átvitelű lemezegységek lassúsága megjelenésük óta bosszantotta a COMMODORE tulajdonosokat. Igaz ugyan, hogy a magnónál lényegesen gyorsabb a floppy-drive, de ezt is éppúgy lehet turbózni, mint a magnót. Szerencsére C64-en sok gyorsító készítették a PLUS/4 megjelenés idejére, így elég gyorsan megkezdődhetett a C64-es tapasztalatok alapján a PLUS/4-es gyorsítók írása.

Úgy hiszem, rögtön az elején definiálnom kell néhány alapvető fogalmat. Ezek: szektor-lépésköz, szektor-töltő, track-töltő.

A lemezegység egyik fontos változója a szektor-lépésköz. Azt adja meg, hogy hány szektorhely legyen a lemezre kerülő program egyes blokkjai között. Értékét a lemezegység belső változója határozza meg, mely a \$69-es címen található. Alapesetben értéke 10 a 1541-es modelleken, és 5 a 1551-eseken. Ha például programunk a 17. track 0. szektorán kezdődik, akkor 10-es lépésköz esetén a következő blokk a 17. track 10. szektora lesz, és így tovább.

Szektor-töltőnek nevezzük azokat a gyorsítókat, amelyek a tárba egyszerre csak a töltendő program egy blokkját viszik be, majd megkeresik a következőt, azt is beviszik, és így tovább a program végéig. Előnyük a kis helyfoglalás, gyakran elférnek a rendszerváltozó területen, hátrányuk a korlátozott működési sebesség. Egy szektor beolvasása után ugyanis átküldik a gépnek. Ha ezalatt több idő telik el, mint amennyi alatt a program következő blokkját tartalmazó szektor az olvasófej elé jut, akkor a gyorsítóknak meg kell várnia, míg a lemez egyszer teljesen körbefordul, és így a szektor újból elérhető lesz. A PLUS/4-es gyorsítók nagy része ebbe a kategóriába tartozik.

A track-töltők ezzel szemben egyszerre egy teljes sávot olvasnak be a gép tárába, méghozzá a nekik legjobban megfelelő szektor-lépéssel haladva, ami esetleg nem egyezik meg a felírási lépésközzel. Az igen időigényes úgynevezett GCR kódolást a gép végzi el saját memóriájában, ugyanis a gép processzora a magasabb órajel következtében a floppyénál gyorsabban fut, így a kódolás is kevesebb ideig tart. Ez a kódolás a meghajtó belső

felépítése miatt szükséges, pontosabban nem térek ki rá. Tehát a gép megkapja a sáv anyagát, kikódolja, majd a programot az így a memóriába kerülő szektorokból tölti be. Ez a töltés tehát nem más, mint a memóriába töltött szektorok megfelelő sorbarendezése. A bonyolult működés következtében több helyet foglalnak a memóriában, de sokkal gyorsabban működnek, mint a szektoros töltők.

Az első gyorsító-program a HYP-LOAD+4 volt, amely 1986-ban tűnt fel. Betöltés után RUN-nal indul, és a képernyőn ki is írja nevét. Ha ezután a lemezegegről töltünk, a képet lekapcsolja (mint a gyorsítók többsége), átküld egy rövid programot a lemezegységbe, betölti a programot, a drive-ot reseteli (ezért a VC1541/C sorozatú egységek töltés után a bekapcsoláskor jelentkező kattogást hallatják), majd beadja a BASIC képernyőt. A betöltendő program nem lehet hosszabb 234 bloknál, ugyanis a memória csak \$F780-ig szabad, után a gyorsító helyezkedik el. A tesztként használt 207 blokk terjedelmű programot 10-es szektor-lépésköznél 25,2 másodperc; 9-esnél 26,9 másodperc; 8-asnál 28,8 másodperc alatt töltötte be. Nyolcásnál alacsonyabb lépésköz esetén a töltési sebesség nagyon visszaesik, ami a szektoros töltési mód következménye.

Talán az FLOAD sorozatba tartozó programok a legelterjedtebbek. Legutolsó verziószám a 3.2 volt, illetve ennek egy alfaja, a 3.22, amelyben a változás annyi, hogy a tölteni kívánt programot menüből lehet kiválasztani, mint a MEGALOAD V2-ben, melyről később szólok. A gyorsítóalgorithmus Nagy Tamás munkája. Szektor-gyorsító ez is, a BASIC memóriából nem foglal el semmit, így \$FD00-ig tölthetjük programjainkat. Indítás után a funkciógombokat átírja. A directoryban megjelenő program az F2-[RETURN] lenyomásával tölthető, F6-tal futtatható, F3-mal kérhetünk directoryt. A kísérleti programot csak 10-es szektor-lépésközzel tudta gyorsan betölteni, ami a rutin lassúságából ered, aminek visszafejtését egyszerűsége miatt kezdők számára is ajánlhatom. A töltési idő 23,7 másodperc volt. Töltés közben a képet lekapcsolja és csíkozza. Ezt a rutint használja töltésre elég sok

lemezes játék (esetenként módosítva, amely általában a csíkozás kikapcsolásából áll), többek között a MUFFBUSTERS CREW programjai, például a HOLLYWOOD POKER PRO is (aki ezt nem hiszi, hasonlítsa össze a POKER PRO 4 blokkos file-jának \$10CC—10FD-ig terjedő szakaszát az FLOAD 3.2 \$119E—11C5 darabjával, illetve a POKER PRO \$121D—1246 darabját az FLOAD \$12A0—12C9 tartományával). Furcsa módon a csoport tagjai ezért sohasem mondtak köszönetet a gyorsító írójának.

Különlegesnek számít CNS gyorsítója: bekapcsolt képpel tölt, és a töltési címet folyamatosan mutatja a képernyő jobb felső sarkában. Töltőalgorithmusát csak ingyencéknek ajánlom: „illegális” utasításokat használ, így a gépi TEDMON többször csak ??? jelet ír ki visszafejtésekor. A rutin egyedülálló: bár több bekapcsolt képpel működő gyorsítót láttam, mind egyik ezt a rutint használja (így például a „C” nevű program), valamint PIGMY több szöveges játéka (például a SCAPEG-HOST). Tíz-es lépésköznél 25,1; kilencesnél 25,2; nyolcásnál 23,3 másodperc alatt töltötte be a tesztprogramot. Ennél kisebb lépésköz esetén rendkívül lelassul, mert ez is szektoros töltő.

PIGMY, a főként C64 átíratáról ismert programozó a gyorsítók sorában is nagyot alkotott: megírta a MEGALOAD sorozatot. A MEGALOAD V1-hez sosem volt szerencsém. A V2-t, melynek hossza 8 blokk,

LOAD "M+ ",8,1 utasítással kell tölteni. Automatikusan indul, betölti a directoryt, majd egy színes sávval választhatunk a programok közül. Ha új lemezt teszünk a drive-ba, a lemeznevet vagy a ... BLOCKS FREE szöveget tartalmazó soron RETURN-t ütve betölti annak tartalomjegyzékét. Csak egyszeri betöltésre használható. Betöltés után a képernyő tetején a RUN parancs jelenik meg, a kurzor ezen villog, így a RETURN megnyomásával a program azonnal indítható. A példaprogramot tízes lépésközzel 23,7; kilencessel 23,3; nyolcással 22,4 másodperc alatt töltötte be. Ez is szektoros töltő, a teljes memóriába képes tölteni, nyolcásnál alacsonyabb lépésköz esetén lelassul.

A V3.0 verzió a memóriából az \$FA00-ig terjedő területet hagyja szabadon, és a V2-vel szemben többször is használható. Szektoros elven működik, töltési eredményei: 24,7 másodperc tízes

lépésközzel, 24,3 kilencesnél és 23,3 nyolcasnál. RUN/STOP+RESET után BASIC-be kilépve FI-gyel „élesíthető”, csakúgy, mint a 4.0 verzió.

A V4.0 már trackes töltő, C64-ről ered, ha jól tudom. A memóriát \$F200-tól használja, de még így is szinte bármit betölthetünk vele (227–228 blokkos programokat is). A szektor-lépésköz nem befolyásolja, a tesztprogramot lépésköztől függetlenül 14,4 és 16,6 másodperc alatt töltötte be (a különbség oka, hogy a program a lemez más és más részén helyezkedett el), ami körülbelül kétharmada az átlag szektoros töltés idejének. Töltés közben a lemezegység fejléptetését felgyorsítja.

A lemezegységen kisebb hardver beavatkozást elvégezve annak sebessége lenyűgöző mértékben emelkedik. Az átalakítás lényege, hogy a floppyt párhuzamos kábellel kapcsoljuk a géphez. A párhuzamosított gépekre PIGMY megírta a PORT-TURBO nevű gyorsított, ami a MEGALOAD V4.0-t is messze felülmúlja. Ez is trackes gyorsított, és a tesztelésre használt 207 blokk hosszú programot 9,3 másodperc (!) alatt töltötte be. A memóriát \$DD00-ig használhatjuk szabadon, de egyszer be lehet tölteni olyan programot is, mely ebbe éppen nem fér bele (ilyen volt az említett 207 blokkos program is), de ezután a turbót többet nem használhatjuk.

Hogy a sebességnövekedést illusztráljam, leközlöm a párhuzamos floppy futó szektoros gyorsított adatait is: a PORTLOAD nevű program (ami az FLOAD párhuzamosított változata) bekapcsolt képpel képes hetes lépésközi program olvasására, 19,6 másodperc alatt töltve 207 blokkot.

Ennyit szerettem volna írni a gyorsítottokról, remélem, mindenki megtalálja a neki legjobban megfelelőt a cikkben közölt adatok alapján. A következő cikkben a két legelterjedtebb file-másoló leírása következik: a C64-en is ismert DUPLICATOR-é, és a szintén C64-es eredetű FLASHCOPY-é. Vizontlátásra!

Kovács István Attila

```

1 REM *****
2 REM *
3 REM *          COLOR LIST
4 REM *
5 REM *****
6 :
7 :
8 PRINT CHR$(147)"DATA BEOLVASAS ES ELLENORZES ...":J=02049:VE=02845:P=J
9 FOR B=0 TO 7:READ A#
10 L=ASC(MID$(A#,2,1))
11 H=ASC(MID$(A#,1,1))
12 L=L-48:IF L>9 THEN L=L-7
13 H=H-48:IF H>9 THEN H=H-7
14 PRINT"███"P:P=P+1
15 IF H>15 OR L>15 THEN 17
16 A=H*16+L:POKE J+B,A:T=T+A:NEXT B:READ A:IF A=T THEN 18
17 PRINT:PRINT"DATA HIBA ...  SOR:"PEEK(64)*256+PEEK(63):END
18 T=0:J=J+8:IF J<VE THEN 9
19 PRINT"███KESZ":END
20 DATA 17,08,C2,07,9E,20,32,30,0520
21 DATA 37,33,2C,43,4F,4C,4F,52,0533
22 DATA 20,4C,49,53,54,00,00,00,0348
23 DATA 20,F1,B7,A9,50,A2,08,85,1008
24 DATA F7,86,F8,A0,00,A9,33,A2,1171
25 DATA CD,85,F9,86,FA,A5,FA,C9,1587
26 DATA D0,D0,09,A5,F9,C9,00,D0,1248
27 DATA 03,4C,33,CD,B1,F7,91,F9,1153
28 DATA E6,F7,D0,02,E6,F8,E6,F9,1644
29 DATA D0,02,E6,FA,18,90,DE,A9,1249
30 DATA F7,A0,CD,8D,06,03,8C,07,0909
31 DATA 03,A9,AA,A0,CD,8D,08,03,0859
32 DATA 8C,09,03,A9,EE,A0,CD,8D,1065
33 DATA 02,03,8C,03,03,A9,DB,A0,0699
34 DATA CD,8D,00,03,8C,01,03,A9,0662
35 DATA 00,8D,20,D0,8D,21,D0,A9,0932
36 DATA 6F,A0,CD,4C,1E,AB,0C,0F,0780
37 DATA 07,01,00,0D,99,43,4F,4C,0396
38 DATA 4F,52,2D,4C,49,53,54,45,0591
39 DATA 52,20,56,31,0D,11,56,4F,0444
40 DATA 4E,20,4E,49,4B,4F,4C,41,0556
41 DATA 55,53,20,48,45,55,53,4C,0585
42 DATA 45,52,0D,28,43,29,20,4E,0422
43 DATA 48,2D,30,38,31,32,39,30,0425
44 DATA 2D,41,52,52,0D,00,20,73,0434
45 DATA 00,C9,9B,D0,0A,AE,6A,CD,1059
46 DATA 8E,86,02,A2,00,86,B6,C9,0957
47 DATA 21,F0,06,20,79,00,4C,E7,0739
48 DATA A7,4C,4B,CE,C9,0D,D0,0C,0958

```

Színes listázó

A színes listázóval a BASIC-programokat áttekinthetőbbé tehetjük. Egy szempillantás alatt felismerhetőkké tehetjük pl. a REM-sorokat és az utasításokat. Aztán azért, hogy a programozásban ne feledkezzünk meg az időről se, a szoftverből működő óra állandóan mutatja a dátumot és a pontos időt.

Ez az ugyancsak szokatlan, de hasznos segédprogram a LIST BASIC-utsítást további tulajdonsággal bővíti. Az utasítászavak és a REM-ek mögé írott megjegyzések, kommentárok színesen íródnak ki a képernyőre. Emellett még egy kis formáló eszközt is tartalmaz.

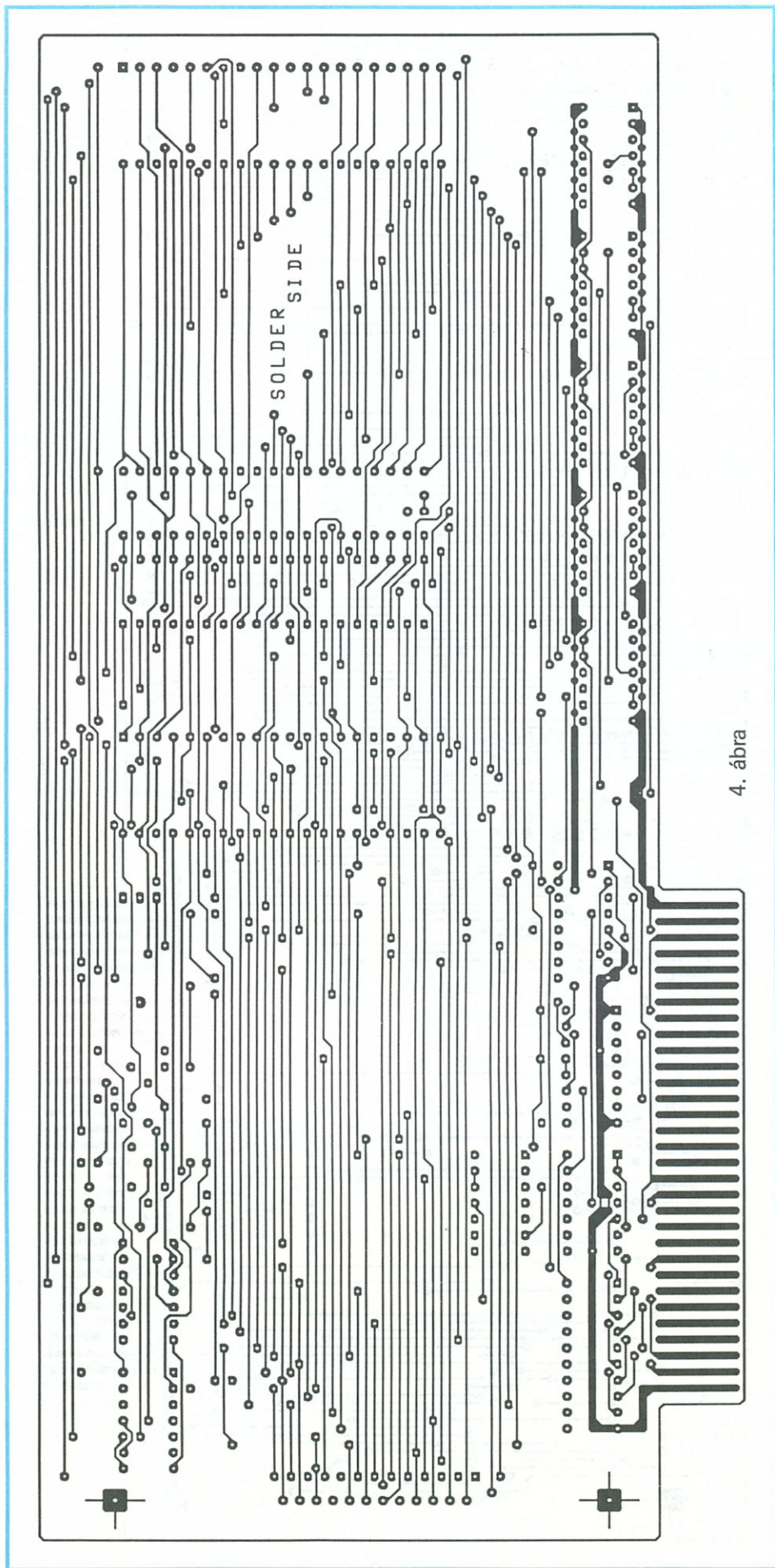
Ha hosszú programot írunk, ezt értelemszerűen több részre osztjuk fel, mondjuk pl. beadó-, osztályozó-, nyomtatórutinra stb. A programciklus is különféle szekciókból áll. Az első szekcióban a változókat definiáljuk, aztán jönnek az adatbeolvasások, amiket aztán a harmadik rész értékkel ki, majd a negyedik részben az eredmények íródnak ki.

Akármennyire is fáradozunk a strukturált programozáson, amikor beadjuk a LIST-et, hogy az egyes sorokat kijavítsuk az egész program szinte elúg előttünk a képernyőn, és az áttekinthetőség máris odavan. Egyes programozók emiatt REM-sorokat iktatnak közbe azért, hogy a program különböző szekcióit egymástól elválasszák, megkülönböztessék. Azonban az is nehéz dolog, hogy az egyes REM-sorokat az előttünk „elúgó” hosszabb listában felismerjük, elolvassuk, és egyet se nézzünk el, ne hagyjunk ki.

A „színes listázó” rendkívüli módon megkönnyíti a hibakeresést, mert a listában a BASIC-tokenek (vagyis az utasítászavak, mint pl. a PRINT, GOTO és így tovább) színesen jelennek meg a képernyőn. Ugyanígy lesznek láthatók a REM mögötti magyarázatok, megjegyzések is. A színeket tetszés szerint lehet megválasztani. További lehetőség még, hogy az egyes utasítászavak mögé be lehet szűrni egy üres szóközt. Míg a színek ter-

C-64 bővítések

IC TESZTER IBM XT/AT SZÁMÍTÓGÉPEKHEZ 2. rész

4. ábra

A program szolgáltatásai

A tesztelendő IC típusának meghatározása. Ez a típuszám, vagy típuszámok meghatározását jelenti és azt, hogy az adott áramkör TTL vagy CMOS terheléssel működik-e jobban. A tesztelési idő függ a számítógép sebességétől kb. 1–2 másodpercig tart. Az eredmény a képernyőről egyértelműen leolvasható.

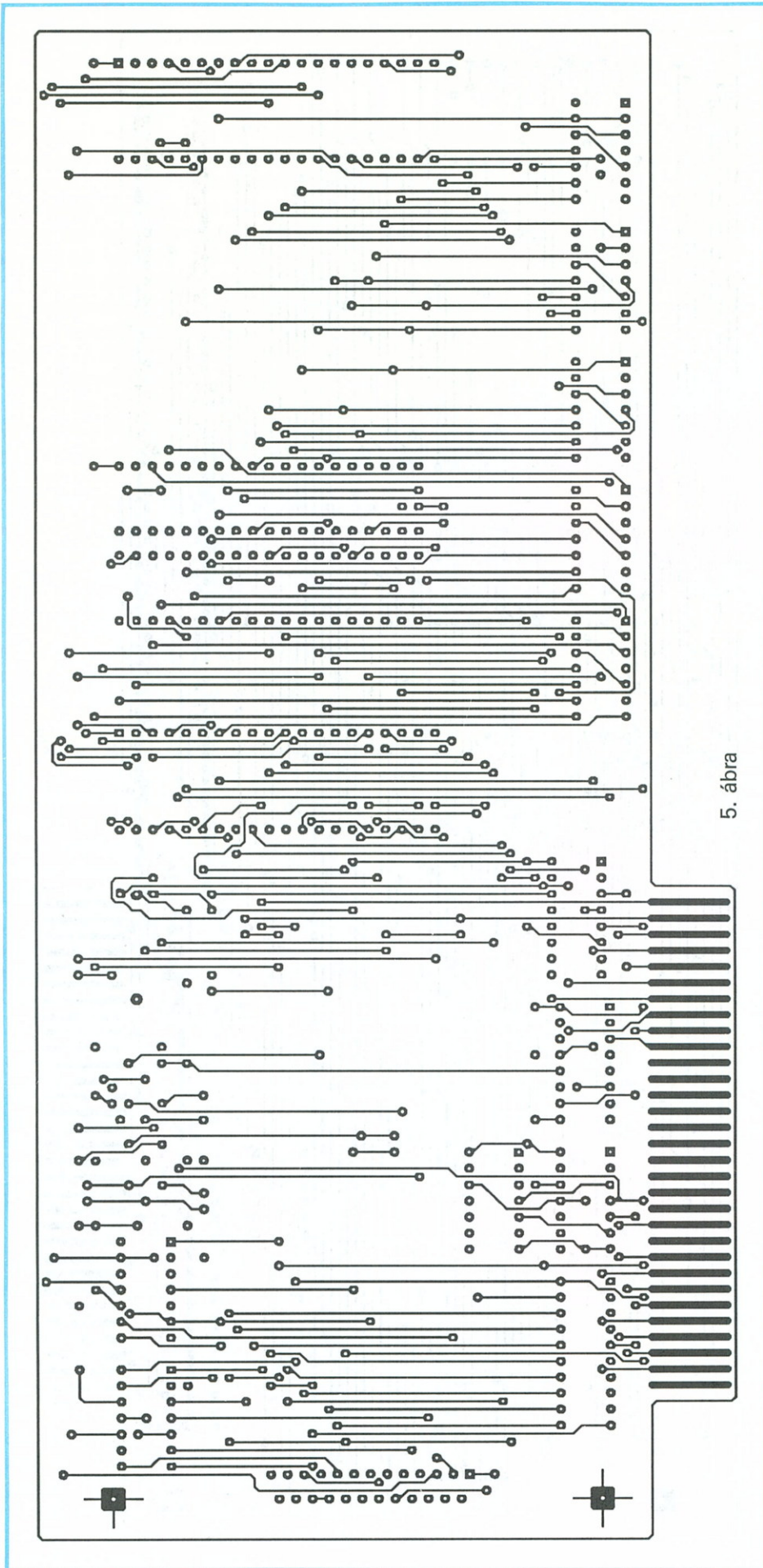
IC próba. A korábban megállapított típusú IC-t folyamatosan teszteli CMOS és TTL terheléssel és a tesztelés eredményét számlálókon jeleníti meg az IC nevével és rövid ismertetőjével együtt. A még behatóbb ellenőrzéshez a képernyő alján megjelenik a lábkiosztás, ahol a logikai hibát „B” betű jelöli. Így egy katalógus segítségével azt is meg lehet tudni, hogy az a kivezetés mire szolgált volna. Ez azért hasznos, mert ha fejlesztéskor több IC is ugyanazon a lábán ment tönkre, könnyebben megtalálja az elkövetett hibát. Katalógusnak nagyon jól használhatóak azok a floppilemezek, melyek a szerző üzletében kaphatók. Ezekről képernyőn jelenítheti meg több ezer alkatrész adatát, olyan formában, mint ha nyomtatott katalógusból olvasná, s mindez négy lemezen elfér. Próbát nemcsak típusmegállapítás után lehet kérni, hanem a „lista az IC-ről” opcióban megjelölt típusról is.

Tesztelendő IC-k listája. Ez a tesztelhető IC-k nevét és rövid ismertetőjét tartalmazza, valamint ki lehet választani egy IC-t a próbához.

Ellenőrzés. A tesztelő áramkör működését ellenőrzi a leírtak szerint. Ha e menüpont kiválasztása előtt elfelejtette volna kivenni a tesztelendő IC-t, de a program felismeri annak típusát, akkor figyelmeztet, hogy az IC-t a tesztterfoglatból ki kell venni. Ha nem talál hibát, visszatér a főmenübe, ellenkező esetben az előzőekben leírt módon hibáüzenetet generál.

A teszter kezelése

A tesztelendő IC-t úgy kell behelyezni a tesztterfoglatba, hogy az 1. láb és a foglat 1. csatlakozási pontja egybeessen. A doboz felirata ezt szemléletesen

5. ábra

mutatja. Utána le kell hajlítani a foglalat karját, majd lehet választani a menüből. A tesztelendő IC behelyezésekor nem világíthat a piros led, mert ilyenkor a teszt-foglalaton kinn van a tápfeszültség és ez tönkretelheti az IC-t. A CMOS IC-k között van olyan, amelyik a fordított behelyezéstől, vagy a nem megfelelő lábra adott tápfeszültségtől tönkremegy. A TTL IC-k minden forgatást és rossz helyre dugaszolást károsodás nélkül elviselnek.

A program futtatásához szükséges gépi feltételek:

IBM PC, XT, AT kompatibilis számítógép 64 K szabad RAM területtel.

CGA, EGA vagy VGA kompatibilis monitor.

Egy szabad kártyacsatlakozó hely.

A program betöltéséhez szükséges háttértároló.

Billentyűzet.

Az IC teszter árajánlata

Az IC teszter működő mintadarabja megtekinthető, kipróbálható, egységcsomagban vagy készre szerelve megvásárolható a szerző üzletében. Ára egységcsomagban 5900,— Ft. Készre szerelve, élesztve 9800,— Ft. Külön vásárolható panel: ára 1800,— Ft.

Folyamatosan kapható egységcsomag, panel és részegység a C-újságban korábban megjelent cikkeimhez is. Ezek nagy része működés közben megtekinthető, kipróbálható. A vidéki olvasóknak segít a szerző levelező-egységcsomagküldő szolgáltatása. A megrendelt csomagot postán utánvétellel elküldöm.

Telefonon és levélben is rendelhet. A HOBBI ELEKTRONIKÁHOZ nem kell hosszú levél. Rendelését röviden, egyértelműen közölje. Az üzletben beszerezhető a C-újság korábbi számai is.

Levélcím: HOBBI ELEKTRONIKA

1656 BUDAPEST Pf. 50.

Üzletcím: BUDAPEST VII.

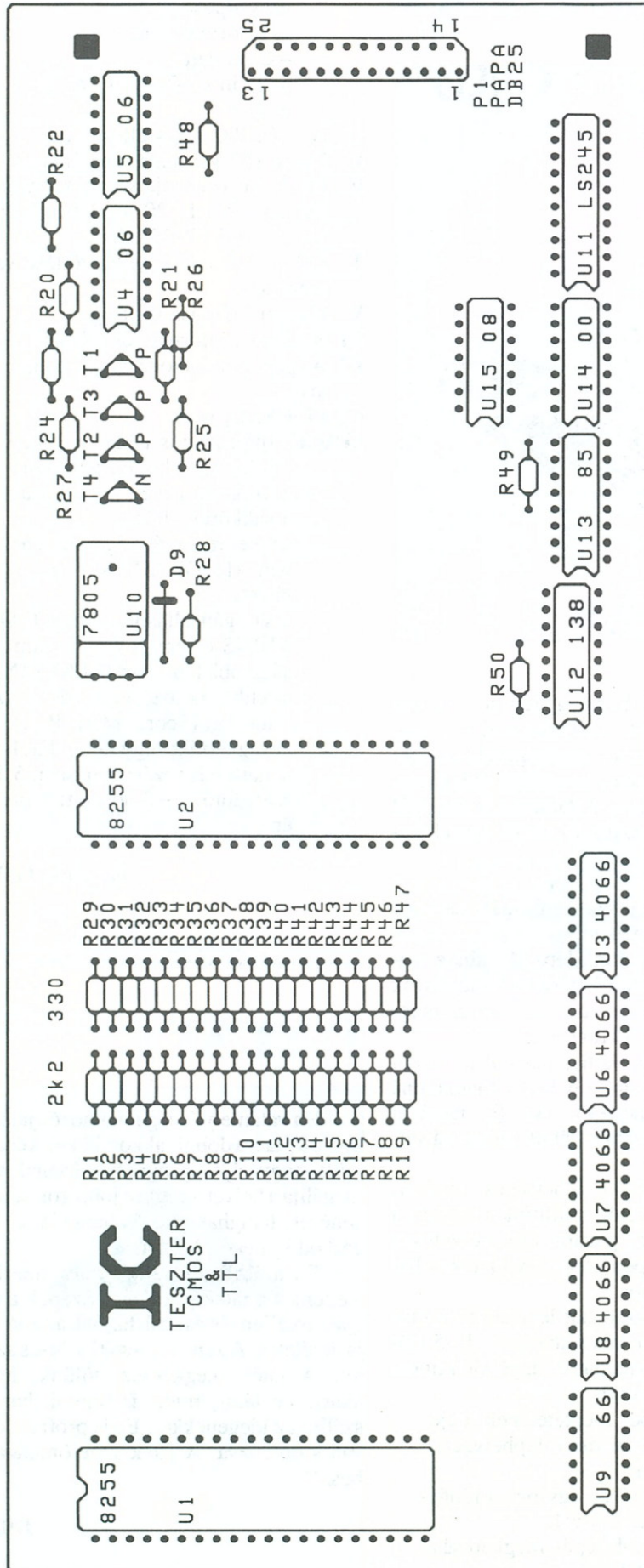
Dózsa György út 16.

Jobbágy u. sarok.

Nyitva: H—P. 10—17-ig,

zárás után üzenetrögzítő.

Tel./Fax: 122-8892

6. ábra

C64 & AMIGA ROVAT

BUMBLE BEE & FRIEND TWO CREW

COLOSSUS 2.0 CHESS

A soron lévő játékost a bal alsó saroknégyzetben egy vízszintes vonal jelzi, (A1 vagy H8 mező), ez a vonal szolgál a lépések kijelölésére is.

A lépések megtétele úgy történik, hogy a kurzornyilak segítségével ráállunk arra a bábura, amellyel lépni akarunk, majd megnyomjuk a **(RETURN)** gombot — ennek a mezőnek a koordinátáját kiírja a gép — majd szintén a kurzornyilakkal megjelöljük a célmezőt és újra a **(RETURN)**-t, — ezt a mezőt is kiírja, majd megteszi a kijelölt lépést, vagy 'ILLEGAL' hibüzenetet ad. Ha eltévesztettünk valamit, a **(DEL)** billentyűvel töröljük.

A lépés kijelölése a 'SHIFT+A—H', majd a sor beírása 1—8 útján is történhet.

AZ EGYÉB BILLENTYŰK HATÁSA:

A ALTER POSITION (állás módosítása)

Ezen belül használatos jelek:

W üres tábla,

S színcseré,

K király,

R bástya,

B futó,

C mezőtörlés,

G vissza a kiinduló helyzetbe,

M lépésszámláló beállítása,

Q vezér,

N huszár,

P gyalog,

E visszatérés a játékba.

B Egy fél lépést visszalép. (Kétszer kell

alkalmazni, hogy egy lépésünket meg nem történtté akarjuk tenni.)

C COLOR (szín): segítségével tetszőleges színű tábla készíthető (alaphelyzetben: INK = 3 (tábla szín), PAPER = 0 (háttér szín), BORDER = 14 (keret szín)).

E Időállás.

F Előrelépés (csak az újrajátszás vagy **(B)** után hatásos).

G A gép helyettünk lép. (Az általa legjobbnak tartott lépést. A feladványok megoldása esetén ez a keresés megkezdésének parancsa is.)

I INVISIBLE (láthatatlan): A billentyű megnyomására a bábuk láthatatlanná válnak (vaksakk). Az **(I)** ismételt megnyomására a bábuk láthatóvá válnak.

L Egy-egy bábu lehetséges lépései. Használata előtt ráállítjuk a kurzort a kiválasztott figurára. (Természetesen csak az éppen soron lévő játékos bábura hatásos.)

M MODE (mód): hat lehetséges üzemmód között választhatunk. 1—5 különböző stratégiától függő játéktípus.

1 versenysakk,

2 egy lépés megtételének ideje korlátozva van (alaphelyzet),

3 snell parti,

4 a két játékos egyforma időfelhasználása a cél,

5 a legújabb lépés megkeresése kb. 14 féllépésig,

6 feladványfejtés.

PROBLEM TYPE (1—2) feladvány típusa:

—1 normál matt,

—2 önmatt,

mate in (1—7) matt 'n' lépésben.

O A tábla 180 fokos elfordítása.

P Demo (F2-vel lehet megállítani).

R REPLAY (visszajátszás), sebességét állítani lehet 1—20 mp/lépés között. Megállítani F2-vel lehet.

T LOAD OR SAVE (állás töltése vagy mentése).

V Hangerő állítása 0—8-ig.

F1 Sakktábla/információs tábla váltása.

F2 A gép gondolkodásának megszakítása.

CTRL+N: Új játék.

SPACE: Információs tábla, a következő információkat tartalmazza:

— a program nevét, verzió számát,

— a sakkórak állását,

— az elemzés mélységét fél lépésekben (LOOKAHEAD = előre látás),

— a vizsgált állások számát (POSITIONS és egy 8 jegyű szám),

— a legjobb lépéssort (BEST LINE),

— az ehhez tartozó anyagi és helyzeti értékeket (Score, Mtrl, Psnl). Az anyagi értéket úgy számolja, hogy a matt: 62, vezér: 9, bástya: 5, huszár, futó: 3—3, gyalog: 1 pontot ér.

Varsányi Gábor

PARSEC

Ha valamelyik cég lövöldözős játékot kíván a piacra dobni, akkor fel kell készülniük, hogy olyan programot írjanak ami megállja a helyét az egyre jobb grafikával, zenével, hanghatással és hangulattal kacérkodó játékok között.

Ez a PARSEC alkotóinak sikerült. Kellemes a játék grafikája. Szépek a pályák, az ellenség és az űrhajónk animációja tökéletes. A zene is megüti a 94-es szintet. A játék megkérdezi tőlünk, hogy akarjuk-e látni, miért is fogunk harcba szállni az idegenekkel. Ez is profi módon van kidolgozva. A játék vége önmagáért beszél.

BBEE

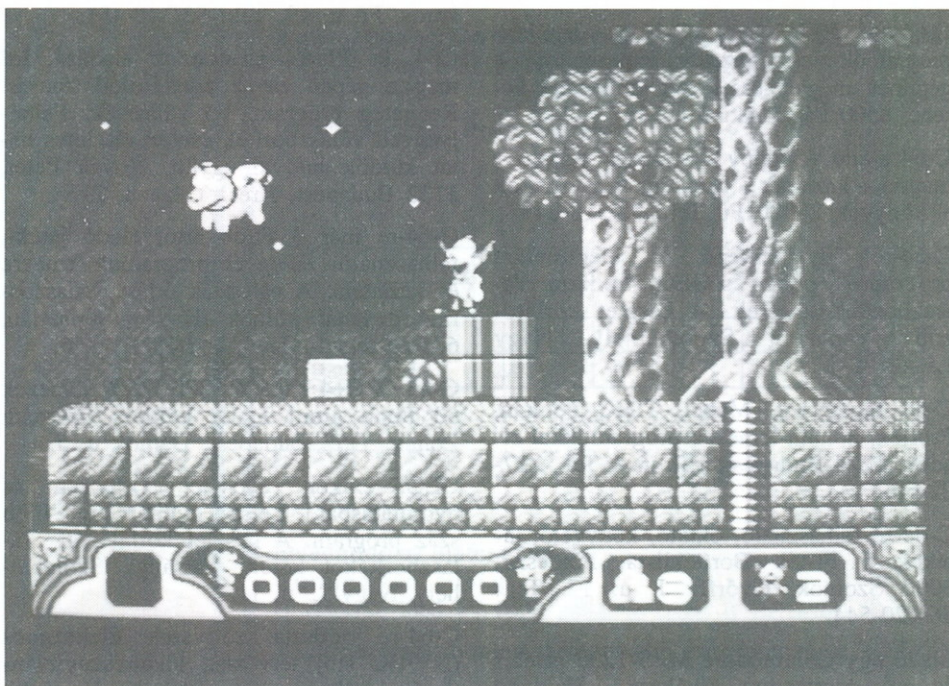
KRUSTY'S SUPER FUN HOUSE

A Simpson család ismét akcióban! Egy szép napon hatalmas egérinvázió lepi el Krusty házát. A család két férfi tagja nem is sokat késlekedik és nekilát az egerek eltávolításához. A játékos az édesapát irányítja a joystickkel. Célunk az egerek eljuttatása az ifjú Simpson fiúhoz Bartman-hez, aki tréfás szerkezettel próbálja az egereket eltüntetni. Ez a feladat nem is olyan könnyű.

Krusty háza emeletes, a felső szinten hosszú folyosó fut a földszintre vezető lépcsőig. Simpson bácsi az épület bal felső részlegéből indul. A folyosón ajtók (5 db) zárják el az útunkat, ezek csak egy teljes szint elvégzése után nyílnak ki. Minden ajtó előtt egy rácsos kapu van, mögötte ugyancsak egy folyosót találunk, ahol rengeteg ajtó van. Az ajtók szobákba vezetnek, ezek megtisztítása után a bejáratra lakat kerül.

Ha benyitunk egy ajtón, a szobában találjuk magunkat, ahol az egerek javában mászkálnak az egérlyukak környékén. Valahol a helységben Bartman türelmetlenül toporog masinája (ez lehet vasbárd, lézerpisztoly, pumpa, galuskakészítő stb.) előtt. Az egerek eljuttatása nem is olyan egyszerű, többszöri próbálkozással lehet a feladatot teljesíteni. A szobákban furcsa lények is próbálják energiánkat csökkenteni, ilyen a szárnyasmalac, a robot, a sárkány és a madár. A sárkány lőni, a madár potyogtatni is tud.

Vannak élettelen energiafalók, például a vízcseppek. Erőnk akkor is gyen-

gül, ha nagy magasságból próbálunk a földre leugrani. Bizonyos szituációkban már nem tudunk semmit sem tenni (például ha beszorulunk két kő közé), ekkor célszerű megnyomni a HELP billentyűt a klaviatúrán. A HELP gombon kívül még aktiválhat a Q = restart, és P = pause is.

Az egerek célravezetéséhez a szobákban hordókat, köveket, csöveket, csőrészleteket, idomokat, üvegeket, dobantókat találhatunk, ezeket lehet használni. A piros kockák bonusz kincseket, életeket,

golyókat tartalmazhatnak. A képernyő alsó részében baloldalt láthatjuk a felszedett tárgy képét, jobboldalt a töltények és az életek számát. Lőni a tűzgombbal tudunk. Az elvégzett pályák végén kódszámokat kapunk, ezeket a címképnél lehet beírni, ilyen a NELSON, PATTIE, MR PLOW, MAGGIE. Beírásuk a joy fel és le mozgatásával lehetséges. Akik a Lemmings I, II valamelyikével találkoztak biztosan megkedvelik ezt a programot is.

IGEEEN! Megrendelem az ACOMP Kft.

borító hátoldalon szereplő kínálatából
a feladó címére postai utánvétellel az alábbi termékeket:

..... db	Ára	Ft/db: összesen	Ft
..... db	Ára	Ft/db: összesen	Ft
..... db	Ára	Ft/db: összesen	Ft
..... db	Ára	Ft/db: összesen	Ft
..... db	Ára	Ft/db: összesen	Ft
..... db	Ára	Ft/db: összesen	Ft
.....	Mindösszesen:	Ft

Tudomásul veszem, hogy a csomagküldés átfutási ideje 2-4 hét.
50.000,- Ft feletti megrendelésre csomagküldést nem vállalunk!
Az áraink a postaköltséget nem tartalmazzák!

Ha kivágta
a megrendelőlapot,
kérjük tegye
felbélyegzett borítékba,
címezze meg,
és úgy küldje el.

Köszönjük!

C-64-re 4800 játék, 1600 felhasználói programból válogathasz. Válaszborítékért tájékoztató. Halász, 6001 Kecskemét, Pf.: 512.

C-64-es, PLUS/4-es, C-16-os legújabb program olcsón kazettán, lemezen. Írjatok géptípus megjelöléssel. Akció! Bende Ferenc, 8500 Pápa, Attila u. 5/b.

C-64 eladó + floppy + lemezek + tartó + magnó + kazetták + cartridge + joystickok + könyvek 25000 Ft. Tel.: 92/318-343.

C-64-re! nyáktervező és elektronikai programok, poke- és GEOS-lexikon. Válaszborítékot kérek. A készlet korlátozott! Varsányi, Szombathely, Nagy László u. 11.

C-64 tápegység, Maxel, TDK, Pelikán, Proflex, nonam-lemezek programokkal eladók. 1224 Budapest, VII. u. 4. Tel.: 227-22-60.

C-64-re felhasználó, oktató, könyvelő, játékok 5 Ft-tól. Borítéklista. Földesné, 5000 Szolnok, Gyórfy J. u. 12. Tel.: 56/420-544.

Eladó egy Commodore MPS-1230 printer és egy mouse-joy kiválasztó. Hajdány Ádám, 1145 Bp., Ujvilág u. 39/b.

C-64 gyorstöltő, fejbeállító 700, FINAL III, ACTION MK VI. 2900, SIMON'S + HELP 1500 Ft. Mikroklub, 8100 Várpalota, Pf. 65. Tel.: 88/371-439.

Akarsz programot C+4-re és C-64-re? Ha igen, küldj 1 db lemezt. Bognár Péter, 8900 Zalaegerszeg, Madách út 6. III/10.

Itt a THE BEST SOFT! Superolcsó itt minden. Írj! THE BEST SOFT, 7400 Kaposvár, Hermann u. 60.

576-ban megjelent és egyéb C-64-es programok eladása lemezen, kazettán. Lemezes programok kazettán. Írj te is minél hamarább! Deutsch Szabolcs, 8749 Zala-karos, Fő u. 19. Tel.: 93/340-481.

C64, és Plus/4 programok eladása. Írd meg a géped és az adattárolód típusát! Rendeteg program, bő választék. Felbélyegzett válaszboríték esetén részletes listát küldök infóval együtt. Novák Péter, 1132 Budapest, Kresz Géza u. 21.

C-64-re már 3 Ft/db ártól eladó játékok, felhasználói- és egyéb programok lemeze és kazettára. A választék óriási. Válaszborítékért listát küldök. Kovács Krisztián, 6750 Szeged-Algyó, Bartók B. u. 6.

C-64 és C+4 kazetták 200 Ft/db, lemezek 50 Ft/db áron! Listát küldök. Csernák Zoltán, 1171 Budapest, Dálnok u. 5.

GEOS-lexikon C-64-re! Lemezen és nyomtatásban! Leírás gyűjtemény. Több száz program. A készlet korlátozott. Válaszborítékot kérek: Varsányi, Szombathely, Nagy L. u. 11.

C-64-re jogtisztá szoftverek. Elektromos (NYÁK, stb) tervezők, alkatrésznyilvánítók. Válaszborítékot kérek: Varsányi, Szombathely, Nagy L. u. 11.

Eladó C-64/II + 1541 floppy + magnó + programok + 2 joy = 23 000 Ft. Dávid Zsolt, Győrújbarát, Tel.: 96/355-283.

C-64-hez profilváltás miatt eladó 1 db eprombank, 1 db epromégető és 2 db játécartridge. Pázsit, 5650 Mezőberény, Várkonyi u. 1.

Keresem megvételre vagy cserébe GEOS mindenkinek C-64-re című könyvet. Váradi Ernő, 2151 Fót, Pf.: 43.

C-64 floppy — magnó — joy + Siskosha nyomtató, szakkönyvek, programok eladók. Szolnok, Tel.: 56/373-580 délután.

C+4 magnóval-szakkönyv-joy-programok eladó. Szolnok, Tel.: 56/373-580 délután.

C-64-re oktató, számlázó és egyéb programok, leírások, játékok 5 Ft-tól. Borítékért lista. Földesné, Szolnok, Gyórfy J. u. 12. I/7. Tel.: 56/420-544.

Action Replay MK5 2900 Ft, MK7 + Atomic egyben 4500 Ft. Többféle Amigás kiegészítő kapható. Derko, 1399 Bp. Pf.: 701/679. Tel.: 291-23-18.

Helló! Akarsz C-64-re olcsón programokat? Akkor írd! THE BEST SOFT, 7400 Kaposvár, Hermann O. u. 60.

SZJA '93 programok C16, +4, 64-re lemezen, kazettán eladó, utánvétellel 480 Ft, Bagdác Lajos, 4130 Derecske, Dózsa Gy. u. 15.

Szeretnél 1250 db lemezt C-16 +4-re? 13 Ft-os bélyegért tájékoztató. Soós Viktor, 7355 Nagymányok, Katona u. 11.

C-16, +4-re programokat adok-veszek-cserélek, 5 Ft/db, válaszboríték! Soós Viktor, 7355 Nagymányok, Katona u. 11.

C-16, +4-re 280 játék örökélet poke-jai, indítási címei. Ára: 100 Ft. Soós Viktor, 7355 Nagymányok, Katona u. 11.

Mejelen C-64-re a legújabb szöveges, magyar kalandjáték: A tiltott város. 35 Kbyte szöveg 5 Kbyte kép. Lemez + kézikönyv. A programokért cserébe küldj 3 db 2S-2D-s lemezt + egy 30 Ft-os bélyeget. Kovács Tamás, 8500 Pápa, Vajda P. ltp. 22.

Kedves olvasónk! A1000, A500, A500+, A600, A1200, és egyéb Amiga számítógépekre, valamint C64, C128-re játék- és felhasználói prg-k, valamint PD demók megrendelhetők. Vízhatlan csomagolás, kedvezmények, számla. Bélyeggel ellátott válaszborítékért részletes tájékoztatót és programlistát küldünk. Amíg a lista mágneslemezen is kérhető egy 3.5-ös lemez, és 30 Ft-os bélyeg ellenében. A borítékokat géptípusonként a következő címekre lehet feladni:

AMIGA: FRIEND TWO CREW, 1399 Bp., Pf.: 701/55. Tel.: 135-12-89. (Ügyelet naponta 16—20 óra között)
C-64: BUMBLE BEE, 1116 Bp., Sárkány u. 44. Tel.: 162-77-24.

Kedves Olvasó!
Lehetőséget biztosítunk mindenkinek cikkei, leírásai, ismertetői újságban történő közlésére. Várunk játék, felhasználói és demo programokról készült írásokat, játékkódokat, tippeket, fortélyos fogásokat, amelyek Amiga és Commodore 64/128-as számítógépekhez készültek. Minden közlésre alkalmas írás szerzője egy csomag márkás audiokazettát kap ajándékba. A rovat levélcíme: FRIEND TWO CREW, CIKK Budapest Pf.: 701/55.

Feladó:
.....
.....

ACOMP Kft.

Csomagküldő Szolgálat

B u d a p e s t

XIV. Álmos vezér park 20.
1141

ACOMP Kft.

ÁPRILISI

60 Ft-os

vásárlási utalványa

Beváltható 500 Ft feletti készpénzes vásárlás esetén a 1135 Budapest, Szent László u. 74/A. és 1191 Budapest, Katica u. 9. szám alatti üzletekben.

Érvényes: 1994. április 30-ig.

Egy személy részére egyszeri vásárláshoz egy utalvány használható fel!

MAKROVILÁG utazási iroda

Beváltható utazás megrendelése esetén

az Üllői úti főirodában az alábbiak szerint:

5 000 Ft-ig — 200 Ft kedvezmény
10 000 Ft-ig — 400 Ft kedvezmény
20 000 Ft-ig — 500 Ft kedvezmény
20 000 Ft felett — 1000 Ft kedvezmény
Csoportok jelentkezése esetén további kedvezményekről az irodában lehet tárgyalni

NOVOTRADE

ÁPRILISI 60 Ft-os vásárlási utalvány

Beváltható készpénzes vásárlás esetén a 2C Áruházban. Bp. XIII., Balzac u. 35.

Érvényes: 1994. április 30-ig.

HOBBI ELEKTRONIKA

ÁPRILISI vásárlási utalványa

Értéke:

**5000 Ft-ig 80Ft,
5000 Ft felett 10%**

Beváltható a Hobbi Elektronika Kft.-nél. Budapest VII., Dózsa György u. 16.
Telefon: 122-8892

Egy személy részére egyszeri vásárláshoz egy utalvány használható fel!

A NOVOTRADE SZERVÍZ Kft. az alább felsorolt szervízeiben mindenféle szervízzolgáltatás munkadíjából 10% kedvezményt ad az egyesületi tagoknak.

1083 Budapest, Szigony u. 8. Tel.: 1343-153
3525 Miskolc, Fazekas u. 1-3. Tel.: 46/321-488
5600 Békéscsaba, Bartók B. u. 37. Tel.: 66/327-195
6724 Szeged, Csongrádi sugárút 76. Tel.: 62/493-185
9700 Szombathely, Szalonak u. 31. Tel.: 94/314-519

Igazolás: a javítandó berendezés leadásakor egyesületi igazolvánnyal. A kedvezmény többször is igénybe vehető.

NOVOTRADE
SZERVÍZ Kft.

Az Országos Commodore Egyesület szolgáltatásai

Egyesületi tagoknak 20% kedvezmény:

	kiépítéstől függő
VC—20 memóriabővítés 3—27 kByte-os:	3500 Ft
C—16, C—116 memóriájának bővítése 64 kByte-ra:	1450 Ft
C—16 belső 16 kByte-os EPROM bővítés:	2900 Ft
C—16 belső 32 kByte-os EPROM bővítés:	2800 Ft
C—16 belső 8 kByte-os SOFT—ROM bővítés:	4000 Ft
C—16 belső 32 kByte-os SOFT—ROM bővítés:	2000 Ft
C—16 8 kByte-ról 32 kByte-ra átalakítás:	3200 Ft
C—16 és 1541 kompatibilis lemezegység párhuzamosítása:	5000 Ft
SOFTROM modul 32K, kikapcsoláskor sem felejt C-16, C-116, +4 FÉK C—16, C—116, +4 potméteres sebességváltoztatás 0%-tól 100%-ig fokozatmentesen	2000 Ft
TTL IC-teszter (Cartridge+lemezen a program)	4300 Ft
+4, C—16, C—116 UNI—ROM modul különféle kiépítésekben:	
— 8 kByte SOFT—ROM	3400 Ft
— 16 kByte SOFT—ROM	4000 Ft
— 8 kByte SOFT—ROM 16 kByte EPROM	4400 Ft
— 16 kByte SOFT—ROM 16 kByte EPROM	5000 Ft
— 16 kByte EPROM	2200 Ft

Egyesület tagoknak 30% kedvezmény:

Speeddos (átkapcsolható) operációs rendszer beépítése (C64 átalakítás, lemezegység átalakítás + párhuzamos kábel)	5000 Ft
1541 kompatibilis lemezegységbe elektronikus lemezlyukasztó beépítése	900 Ft
PAGEFOX magyar ékezetes kiadvány-szerkesztő cartridge (a teljes A/4-es oldal kinyomtatásához 640 pont/soros nyomtató szükséges minimum, pl. Citizen 120D)	5500 Ft
FASTLOAD cartridge (lemezes gyorstöltő, másoló, monitor)	1500 Ft
TTL IC-teszter cartridge + program	4300 Ft
288/256 Kbyte-os eprombank (vezérlő eprommal)	5000 Ft
Epromégető (2716-tól 27512-ig)	5000 Ft
C64-hez tároló oszcilloszkóp	8000 Ft
C64-bővítő-port elosztó (egyszerre 4 db cartridge lehet a gépben, melyeket gombnyomásra lehet kapcsolni)	7500 Ft
C64 USER — CENTRONICS nyomtatókábel (GEOS kábel)	1500 Ft
256 K RAM-diszk (256 Kbyte RAM-mal)	14000 Ft
256 K RAM-diszk (64 Kbyte RAM-mal)	9000 Ft
2×64 Kbyte-os cartridge igény szerinti programokkal feltöltve	4.300 Ft
64 Kbyte-os cartridge igény szerinti programokkal feltöltve	3000 Ft
Képujság (teletext) dekóder C-64-re	10000 Ft
1764-es RAM bővítő GEOS-hoz is használható	11250 Ft
Epromok programozása meglévő programokkal, vagy saját hozott programok beégetésével 2716-tól 27512-ig az eprommal együtt egységesen	700 Ft

Árainkat az alkatrészárak változásai befolyásolhatják.

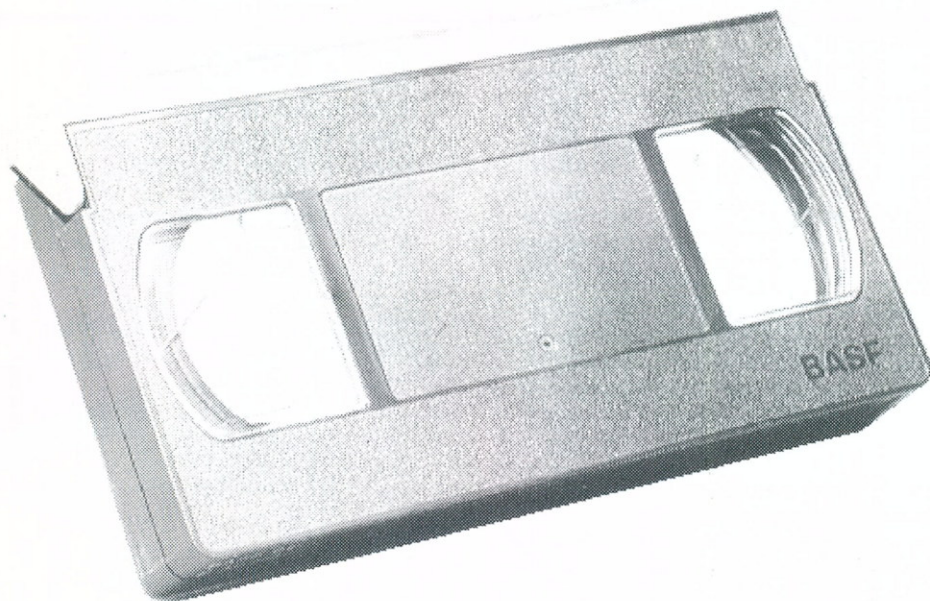
A fenti bővítések megrendelhetők levélben az O.C.E. címén, valamint személyesen a havonta rendezendő klubdélelőttön, ahol rendszeres bemutatót is tartunk.

Postázás esetén 100 Ft postaköltség kerül felszámításra.

A kedvezmény igénybeviteléhez az O.C.E. tagsági igazolvány bemutatása szükséges.

VIDEOKAZETTA

AMATŐRÖKNEK ÉS PROFIKNAK!

Napjaink videotechnikája a legkülönbözőbb rendszerű videokazettákat alkalmazza.

A Holland Rt. egyedülálló minőségi és márka választékkal várja amatőr és profi vevőit.

Speciális hosszra vonatkozó egyedi rendeléseknek néhány napon belül eleget teszünk.

Kérje részletes tájékoztatónkat!

VHS

VHS

BETACAM SP

VIDEO 8

U-matic

HOLLAND Rt.

1124 Budapest, Meredek u. 27. Telefon: 185-3755 Fax: 166-7641
Mintabolt: 1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3. Telefon/Fax: 138-4947

ACOMP

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI KFT.

1125 Budapest, Királyhágó utca 2.
1135 Budapest, Szent László út. 74./A.
1191 Budapest, Katica utca 9.

Tel.: 156-6790 Fax: 251-2385
Tel.: 149-6165 Fax: 251-2385
Tel.: 280-4267 Fax: 177-9419

Nyitva: hétfőtől péntekig: 9—17 óráig, szombaton 9—13 óráig.

Commodore Amiga 500 Plus	29 990 Ft	Real Time Clok Amiga 1200-hoz	2 500 Ft
Commodore Amiga 600	29 990 Ft	Midi Amiga Interface	3 500 Ft
Commodore Amiga 1200	52 990 Ft	Handyscanner fekete/fehér Amigához	17 990 Ft
Commodore Amiga 1200 Desktop Dynamite	59 990 Ft	Stereo hangdigitalizáló Amigához	6 990 Ft
Commodore Amiga CD-32	49 990 Ft	Sound Enhancer Amigához	3 500 Ft
A 600 / A 1200-hoz 40 MB HD kábellel	21 990 Ft	Trackball Amigához	3 500 Ft
60 MB HD kábellel	24 990 Ft	Rockey Advanced Video Keying for Amiga	24 900 Ft
80 MB HD kábellel	28 990 Ft	G. V. P. G-Lock genlock S-VHS	59 900 Ft
120 MB HD kábellel	36 990 Ft	G. V. P. A1230-II/50/00/4 + DPP-II	119 900 Ft
Commodore Amiga 4000/040/6MB/00MB	309 000 Ft	G. V. P. A1291 SCSI Option	14 900 Ft
+ 4 MB RAM modul	29 990 Ft	G. V. P. Impaet Vision 24/GT-PAL	198 900 Ft
Commodore Amiga 4000/030/4MB/00MB	199 000 Ft	1.76 MB HD külső drive Amigához (OS2+)	16 990 Ft
Commodore 1942 Multisync Stereo Monitor	59 990 Ft	3.5" Amiga slim külső drive	9 990 Ft
Commodore 1084s Stereo-Color monitor	33 990 Ft	2.5"—2.5" Hard disk kábel	2 990 Ft
Commodore 1085s Stereo-Color monitor	33 990 Ft	2.5"—3.5" Hard disk kábel	2 990 Ft
Commodore A-520 TV-Modulator (Amigával)	4 990 Ft	Mouse pad	290 Ft
Commodore A-520 TV-Modulator	6 990 Ft	Noris üveg 14" földelhető monitorfilter	1 290 Ft
Commodore Amiga - EuroScart kábel	1 290 Ft	Noris MB 80 3,5" lemeztartó	490 Ft
Commodore C-64 TERMINATOR SET	14 990 Ft	Noris DB 100 5,25" lemeztartó	490 Ft
Commodore 1541/II Floppy drive (C-64-el)	13 990 Ft	Amiga Magazin (német) újság	490 Ft
Commodore Datasette	2 990 Ft	Power Play (német) újság	490 Ft
Commodore MPS 1230 printer	23 990 Ft	Beyond the Minds Eye (Computer Animáció)	3 000 Ft
Commodore A570 CD-ROM driver + 3 CD	16 990 Ft	Joystickok	
Sega Megadrive + 1 pad + 1 játék	15 990 Ft	Quickshot QS - 113 IBM	1 090 Ft
512 Kb órás memóriabővítő	4 990 Ft	Quickshot QS - 123 Warrior IBM	1 290 Ft
2.0 MB órás memóriabővítő	9 900 Ft	Quickshot QS - 146 Intruder5 IBM	2 890 Ft
1.0 MB-os chip bővítő A500 Plus-ba	6 990 Ft	Quickshot QS - 151 Aviator5 IBM	3 590 Ft
1.0 MB-os órás chip bővítő A600-ba	7 990 Ft	Quickshot QS - 172 Raider5 IBM	1 650 Ft
1.0 MB-os órás fast bővítő A1200-ba	16 990 Ft	Quickshot QS - 189 Python5 IBM	1 290 Ft
2.0 MB-os órás fast bővítő A1200-ba	23 990 Ft	Quickshot QS - 191 Starfighter5	1 290 Ft
4.0 MB-os órás fast bővítő A1200-ba	37 990 Ft	Quickshot QS - 101 I.	550 Ft
8.0 MB-os órás fast bővítő A1200-ba	62 990 Ft	Quickshot QS - 111A II. Turbo Mikrokap.	990 Ft
2.0 MB PCMCIA bővítő A600-ba, A1200-ba	19 990 Ft	Quickshot QS - 128 Maverick1	1 390 Ft
Sound Blaster PRO-2 Deluxe	16 900 Ft	Quickshot QS - 130F Python1	1 090 Ft
Sound Blaster 16 BASIC	21 900 Ft	Quickshot QS - 137F Python1M Mikrok.	1 150 Ft
Sound Blaster 16 ASP Deluxe	33 900 Ft	Quickshot QS - 155 Aviator1 Mikrokap.	2 890 Ft
Noris Porvédő Amiga 600	990 Ft	Quickshot QS - 149 Intruder1	2 690 Ft
Noris Porvédő C-64 II.	790 Ft	Quickshot QS - 130N Python2 Nintendo	990 Ft
Noris Porvédő C-64 I.	150 Ft	Dynamics Competition Pro IBM	3 990 Ft
NoName 3.5" DSDD lemez	550 Ft	Dynamics Competition Pro 5000	1 190 Ft
NoName 3.5" DSHD lemez	790 Ft	Dynamics Competition Pro 5000 Mini	1 690 Ft
NoName 5.25" DSDD lemez BULK	200 Ft	Dynamics Competition Star Mini	2 190 Ft
Maxell 3.5" MF2-HD lemez	1 390 Ft	Dynamics Competition Special Mini	1 690 Ft
Polaroid 3.5" DSDD lemez	690 Ft	Dynamics Competition Transparent Mini	1 690 Ft
Polaroid 3.5" DSHD lemez	1 190 Ft	Commodore CD-32 játékok. Egységáron:	4 990 Ft
Polaroid 5.25" DSDD lemez	450 Ft	Nigel Mansell's World Championship,	
Polaroid 5.25" DSHD lemez	650 Ft	The Labirinth of time, Zool, Morph, Alfred Chicken,	
Profex 3.5" DSDD lemez (11 db/Form)	690 Ft	Sensible Seccer, Deep Core, Liberation, D-Generation,	
Profex 3.5" DSHD lemez (11 db/Form)	990 Ft	Pinball Fantasies, Mean Arenas, Whale's Voyage,	
Profex 5.25" DSHD lemez (11 db/Form)	390 Ft	Troll, James Bond 2, Overkill & Lunar-C, Castles II.,	
Action Replay MK VI. Pro (C-64) + könyv	5 900 Ft	Pirates Gold, Dangerous Streets	
C-64 midi szoftverrel	6 500 Ft	SEGA MEGADRIVE JÁTÉKOK,	
Swifty Amiga Mouse (3 gombos)	2 500 Ft	SEGA MEGA CD II., GAME GEAR	
Képdigitalizáló + RGB splitter	13 900 Ft	Árkról telefonon érdeklődjön!	
Mouse - Joystick automatikus kiválasztó	2 500 Ft		

Áraink mindenkorl változtatásának a jogát fenntartjuk!

Áraink az 1 év garanciát és az ÁFA-t tartalmazzák!

